

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı:2011/89

Karar Sayısı:2013/29

Karar Günü:14.2.2013

R.G. Tarih-Sayı:31.12.2013-28868

İPTAL DAVASINI AÇAN : Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri M. Akif HAMZAÇEBİ ve Muharrem İNCE ile birlikte 115 milletvekili

İPTAL DAVASININ KONUSU : 3.6.2011 günlü, 643 sayılı 3046 Sayılı Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname'nin;

A- Tümünün ve ayrı ayrı tüm maddeleri ile eklerinin,

B- 1. maddesiyle değiştirilen 27.9.1984 günlü, 3046 sayılı Kanun'un 4. maddesinin, *'Ayrıca Başbakana yardım etmek ve Başbakan tarafından verilecek görevleri yerine getirmek, Bakanlar Kurulunda koordinasyonu sağlamak, özel önem ve öncelik taşıyan konularda tecrübe ve bilgilerinden istifade edilmek amacıyla Başbakanın teklifi ve Cumhurbaşkanının onayı ile, Başbakan Yardımcısı unvanıyla görev yapmak ve sayısı beşi geçmemek üzere bakan görevlendirilebilir. Başbakan Yardımcısı unvanıyla görevlendirilen bakanların danışma ve büro hizmetlerini yürütecek personele ait kadrolar Başbakanlık kadro cetvelinde gösterilir.'* biçimindeki ikinci ve üçüncü cümlelerinin,

C- 3. maddesiyle 3046 sayılı Kanun'a eklenen 21/A maddesinin,

D- 5. maddesiyle 3046 sayılı Kanun'a eklenen Ek Madde 1'in,

E- 8. maddesinin birinci fıkrasının;

1- (b) bendi ile 23.7.1965 günlü, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 59. maddesinin birinci fıkrasına eklenen *'Bakan Yardımcılıklarına'* ibaresinin,

2- (ç) bendi ile 657 sayılı Kanun'a ekli (I) Sayılı Ek Gösterge Cetvelinin *'I- Genel İdare Hizmetleri Sınıfı'* bölümünün (a) bendine *'Diyanet İşleri Başkanı'* ibaresinden sonra gelmek üzere eklenen *'Bakan Yardımcısı'* ibaresinin,

3- (e) bendi ile 657 sayılı Kanun'un eki (IV) Sayılı Makam Tazminatı Cetvelinin 1. sırasına *'Başbakanlık Müsteşarı'* ibaresinden sonra gelmek üzere eklenen *'Bakan Yardımcısı'* ibaresinin,

F- 11. maddesiyle 25.4.1981 günlü, 2451 sayılı Bakanlıklar ve Bağlı Kuruluşlarda Atama Usulüne İlişkin Kanun'un eki (2) Sayılı Cetvel'e eklenen *'Bakan Yardımcıları'* ibaresinin,

Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 6., 7., 11., 91., 99., 109., 112., 113., 123. ve 128. maddelerine aykırılıkları ileri sürülerek iptallerine ve iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi istemidir.

II- YASA METİNLERİ

A- İptali İstenilen Kanun Hükmünde Kararname Kuralları

643 sayılı Kanun Hükümünde Kararname'nin iptali istenen kuralları ile eki (1) Sayılı Liste şöyledir:

MADDE 1- 27/9/1984 tarihli ve 3046 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

'Başbakan Yardımcıları

MADDE 4- Başbakana yardım etmek ve Bakanlar Kurulunda eşgüdüm sağlamak üzere Hükümetin oluşumu ve genel siyasetinin yürütülmesinin gerektirdiği sayıda bakan, Başbakan Yardımcısı olarak görevlendirilebilir. Ayrıca Başbakana yardım etmek ve Başbakan tarafından verilecek görevleri yerine getirmek, Bakanlar Kurulunda koordinasyonu sağlamak, özel önem ve öncelik taşıyan konularda tecrübe ve bilgilerinden istifade edilmek amacıyla Başbakanın teklifi ve Cumhurbaşkanının onayı ile, Başbakan Yardımcısı unvanıyla görev yapmak ve sayısı beşi geçmemek üzere bakan görevlendirilebilir. Başbakan Yardımcısı unvanıyla görev yapmak üzere görevlendirilen bakanların danışma ve büro hizmetlerini yürütecek personele ait kadrolar Başbakanlık kadro cetvelinde gösterilir.'

MADDE 2- 3046 sayılı Kanuna 19 uncu maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 19/A maddesi eklenmiş ve aynı Kanunun 4 üncü maddesinin son fıkrası ile 10 uncu maddesinin son fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

'Bağlılık değişikliği

MADDE 19/A- Bakanlık bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşları (10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (III) sayılı cetvelde yer alan kurumlar dahil) Başbakanın teklifi ve Cumhurbaşkanının onayı ile, Başbakanlıkla veya diğer bakanlıklarla ilgilendirilebilir. Söz konusu kuruluşların özel kanunlarında bağlı, ilgili ve ilişkili olunan bakanlığa ya da bakana verilen yetki ve görevler ilgilendirilen bakanlık veya bakan tarafından kullanılır ve yerine getirilir.'

MADDE 3- 3046 sayılı Kanuna 21 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 21/A maddesi eklenmiştir.

'Bakan Yardımcıları

MADDE 21/A- Bakana (Millî Savunma Bakanı dahil) bağlı olarak Bakana ve Bakanlığa verilen görevlerin yerine getirilmesinde Bakana yardımcı olmak üzere Bakan Yardımcısı atanabilir. Bakan Yardımcıları bu görevlerin yerine getirilmesinden Bakana karşı sorumludur.

Bakan Yardımcıları Hükümetin görev süresiyle sınırlı olarak görev yapar; Hükümetin görevi sona erdiğinde, Bakan Yardımcılarının görevi de sona erer. Bakan Yardımcıları gerektiğinde Hükümetin görev süresi dolmadan da görevden alınabilir.

Bakan Yardımcılarına en yüksek Devlet memuruna mali haklar kapsamında yapılan ödemelerin yüzde yüzellisi oranında aynı usul ve esaslar çerçevesinde aylık ücret ödenir.'

MADDE 4- 3046 sayılı Kanunun eki cetvel aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

'CETVEL

BAKANLIKLAR

1. Adalet Bakanlığı

2. *Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı*
3. *Avrupa Birliği Bakanlığı*
4. *Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı*
5. *Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı*
6. *Çevre, Orman ve Şehircilik Bakanlığı*
7. *Dışişleri Bakanlığı*
8. *Ekonomi Bakanlığı*
9. *Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı*
10. *Gençlik ve Spor Bakanlığı*
11. *Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı*
12. *Gümrük ve Ticaret Bakanlığı*
13. *İçişleri Bakanlığı*
14. *Kalkınma Bakanlığı*
15. *Kültür ve Turizm Bakanlığı*
16. *Maliye Bakanlığı*
17. *Milli Eğitim Bakanlığı*
18. *Milli Savunma Bakanlığı*
19. *Sağlık Bakanlığı*
20. *Ulaştırma Bakanlığı'*

MADDE 5- 3046 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

'EK MADDE 1- Ekli (1) sayılı listede yer alan Bakan Yardımcısı kadroları ihdas edilerek 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin, Milli Savunma Bakanlığı hariç olmak üzere bu Kanuna ekli cetvelde yer alan bakanlıkların merkez teşkilatına ait bölümüne birer adet eklenmiştir. Millî Savunma Bakanlığı için ihdas edilen bir adet Bakan Yardımcısı kadrosu ise anılan Bakanlık merkez teşkilatı kadrolarının ilgili bölümüne ilave edilmiştir. '

MADDE 6- 3046 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

'GEÇİCİ MADDE 6- Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yayımı tarihinden sonra kurulacak ilk Bakanlar Kurulunda yer alacak bakanlar bu Kanun Hükmünde Kararnamenin 4 üncü maddesi ile yeniden düzenlenen cetvelde yer alan bakanlıklar ile bu Kanun Hükmünde Kararnamenin 1 inci maddesi ile değiştirilen 4 üncü madde hükümleri esas alınarak atanır. 633 ilâ 642 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameler 12 Haziran 2011 tarihinde yapılacak milletvekili genel seçiminden sonra kurulacak ilk Bakanlar Kurulu üyelerinin atandığı tarihten itibaren

uygulanır. Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yayımı tarihinde görevde bulunan Bakanlar Kurulu üyelerinin görevleri, yeni Bakanlar Kurulu üyeleri atanıncaya kadar devam eder.'

MADDE 7- 10/2/1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanununun 33 üncü maddesinin (b) fıkrasına 'Bakanlık, Müsteşarlık ve Bağımsız Genel Müdürlük Müfettiş ve Müfettiş Yardımcıları,' ibaresinden sonra gelmek üzere 'Aile ve Sosyal Politikalar Denetçileri ve Aile ve Sosyal Politikalar Denetçi Yardımcıları,' ibaresi eklenmiştir.

MADDE 8- 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun;

a) 36 ncı maddesinin 'Ortak Hükümler' bölümünün (A) fıkrasının (11) numaralı bendinde yer alan 'Devlet Planlama Teşkilatı Uzman Yardımcıları,', 'Sanayi ve Ticaret Uzman Yardımcıları,', 'Çevre ve Orman Uzman Yardımcıları, Özürlüler Uzman Yardımcıları,', 'Sosyal Yardım Uzman Yardımcıları, Aile ve Sosyal Araştırma Uzman Yardımcıları, Kadının Statüsü Uzman Yardımcıları', 'Gümrük Uzman Yardımcıları,', 'Dış Ticaret Müsteşarlığı Dış Ticarete Standardizasyon Denetmen Yardımcıları,', 'Devlet Planlama Uzmanlığına,', 'Sanayi ve Ticaret Uzmanlığına,', 'Çevre ve Orman Uzmanlığına, Özürlüler Uzmanlığına,', 'Sosyal Yardım Uzmanlığına, Aile ve Sosyal Araştırma Uzmanlığına, Kadının Statüsü Uzmanlığına,', 'Gümrük Uzmanlığına,', 'Dış Ticaret Müsteşarlığı Dış Ticarete Standardizasyon Denetmenliğine,' ibareleri yürürlükten kaldırılmış ve anılan bende 'İstihdam ve Meslek Uzman Yardımcıları,' ibaresinden sonra gelmek üzere 'Kalkınma Bakanlığı Planlama Uzman Yardımcıları, Çevre, Orman ve Şehircilik Uzman Yardımcıları, Sanayi ve Teknoloji Uzman Yardımcıları, Gümrük ve Ticaret Uzman Yardımcıları, Gençlik ve Spor Uzman Yardımcıları, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Uzman Yardımcıları, Aile ve Sosyal Politikalar Uzman Yardımcıları, Aile ve Sosyal Politikalar Denetçi Yardımcıları, Ürün Denetmen Yardımcıları' ibaresi ve 'İstihdam ve Meslek Uzmanlığına,' ibaresinden sonra gelmek üzere 'Kalkınma Bakanlığı Planlama Uzmanlığına, Çevre, Orman ve Şehircilik Uzmanlığına, Sanayi ve Teknoloji Uzmanlığına, Gümrük ve Ticaret Uzmanlığına, Gençlik ve Spor Uzmanlığına, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Uzmanlığına, Aile ve Sosyal Politikalar Uzmanlığına, Aile ve Sosyal Politikalar Denetçiliğine, Ürün Denetmenliğine' ibaresi eklenmiştir.

b) 59 uncu maddesinin birinci fıkrasına 'Türkiye Büyük Millet Meclisinin memurluklarına,' ibaresinden sonra gelmek üzere 'Bakan Yardımcılıklarına,' ibaresi eklenmiş, aynı fıkra da yer alan 'Avrupa Birliği Genel Sekreterliğine, Avrupa Birliği Genel Sekreterliği Müşavirliklerine ve' ibaresi yürürlükten kaldırılmış ve 'Avrupa Birliği Genel Sekreterliği Başkanlıklarına (İdari Hizmetler Başkanlığı hariç),' ibaresi 'Avrupa Birliği Bakanlığı Başkanlıklarına (İdari Hizmetler Başkanlığı hariç),' şeklinde değiştirilmiştir.

c) 152 nci maddesinin 'II-Tazminatlar' kısmının 'A-Özel Hizmet Tazminatı' bölümünün;

1- (f) bendinde yer alan ', Avrupa Birliği Genel Sekreterliği' ibaresi yürürlükten kaldırılmış, aynı bentte yer alan 'Dış Ticaret Müsteşarlığı ve Gümrük Müsteşarlığı' ibaresi 'Ekonomi Bakanlığı ve Gümrük ve Ticaret Bakanlığı' olarak değiştirilmiştir.

2- (g) bendine 'Milli Savunma Bakanlığı Akaryakıt İkmal ve NATO POL Tesisleri İşletme Başkanlığı Müfettiş ve Müfettiş Yardımcıları' ibaresinden sonra gelmek üzere ', Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Denetçi ve Denetçi Yardımcıları' ibaresi eklenmiştir.

3- (h) bendinde yer alan 'D.P.T. Planlama Uzmanları' ibaresi 'Kalkınma Bakanlığı Planlama Uzmanları' şeklinde, 'Dış Ticarete Standardizasyon Denetmenleri' ibaresi 'Ürün Denetmenleri' şeklinde değiştirilmiş, 'Sosyal Yardım Uzmanları,' ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

4- (i) bendinde yer alan 'Çevre ve Orman Uzmanları, Sanayi ve Ticaret Uzmanları,' 'Gümrük Uzmanları,' ve 'Özürlüler Uzmanları, Aile ve Sosyal Araştırma Uzmanları, Kadının Statüsü Uzmanları,' ibareleri yürürlükten kaldırılmış ve aynı bende 'Tapu ve Kadastro Uzmanları,' ibaresinden sonra gelmek üzere 'Sanayi ve Teknoloji Uzmanları, Çevre, Orman ve Şehircilik Uzmanları, Gençlik ve Spor Uzmanları, Gümrük ve Ticaret Uzmanları, İhracatı Geliştirme Uzmanları, Aile ve Sosyal Politikalar Uzmanları, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Uzmanları' ibaresi eklenmiştir.

ç) Eki (I) sayılı Ek Gösterge Cetvelinin 'I- Genel İdare Hizmetleri Sınıfı' bölümünün;

1- (a) bendine 'Diyanet İşleri Başkanı' ibaresinden sonra gelmek üzere ', Bakan Yardımcısı' ibaresi eklenmiştir.

2- (b) bendinde yer alan 'Avrupa Birliği Genel Sekreteri' ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

3- (d) bendinde yer alan 'Devlet Planlama Teşkilatı Genel Sekreteri,', 'Avrupa Birliği Genel Sekreter Yardımcıları,', 'Özürlüler İdaresi Başkanı,', 'Gümrük Müsteşarlığı Teftiş Kurulu Başkanı,', 'Dış Ticaret Müsteşarlığı' ibareleri yürürlükten kaldırılmış, aynı bende 'GAP İdaresi Başkanı,' ibaresinden sonra gelmek üzere 'Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanı, Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanı,' ibaresi, 'Bakanlıklar merkez teşkilatına dahil Kurul Başkanları,' ibaresinden sonra gelmek üzere 'Bakanlık Rehberlik ve Teftiş Başkanları, Bakanlık Denetim Hizmetleri Başkanları,' ibaresi eklenmiştir.

4- (f) bendinde yer alan 'Avrupa Birliği Genel Sekreterliği Başkanları' ibaresi 'Avrupa Birliği Bakanlığı Başkanları' şeklinde değiştirilmiş, aynı bende 'Atatürk Kültür Merkezi Başkanları,' ibaresinden sonra gelmek üzere 'Kalkınma Araştırmaları Merkezi Başkanı,' ibaresi, 'GAP İdaresi Başkan Yardımcısı,' ibaresinden sonra gelmek üzere 'Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkan Yardımcısı, Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkan Yardımcısı,' ibaresi eklenmiştir.

5- (g) bendinde yer alan 'Dış Ticaret Müsteşarlığı' ibaresi yürürlükten kaldırılmış, 'Devlet Planlama Uzmanları' ibaresi 'Kalkınma Bakanlığı Planlama Uzmanları' şeklinde değiştirilmiş ve aynı bende 'Eğitim Müfettişleri' ibaresinden sonra gelmek üzere ', Aile ve Sosyal Politikalar Denetçileri' ibaresi eklenmiştir.

6- (h) bendinde yer alan 'Çevre ve Orman Uzmanları, Özürlüler Uzmanı, Sosyal Yardım Uzmanları, Aile ve Sosyal Araştırma Uzmanları, Kadının Statüsü uzmanları,', 'Sanayi ve Ticaret Uzmanları' ve 'Gümrük Uzmanları,' ibareleri yürürlükten kaldırılmış, aynı bende 'Teknik Yardım Uzmanları,' ibaresinden sonra gelmek üzere 'Sanayi ve Teknoloji Uzmanları, Çevre, Orman ve Şehircilik Uzmanları, Gençlik ve Spor Uzmanları, Aile ve Sosyal Politikalar Uzmanları, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Uzmanları, Gümrük ve Ticaret Uzmanları, İhracatı Geliştirme Uzmanları,' ibaresi eklenmiş ve bu bentte yer alan 'Dış Ticarete Standardizasyon Denetmeni' ibaresi 'Ürün Denetmenleri' şeklinde değiştirilmiştir.

d) Eki (II) sayılı Ek Gösterge Cetvelinin;

1- '1. Başbakanlık ve Bakanlıklarda' bölümünde yer alan 'Milli Emlak Dairesi Başkanı' ibaresinden sonra gelmek üzere ', Avrupa Birliği Bakanlığı Daire Başkanları, Serbest Bölge Müdürü' ibaresi eklenmiştir.

2- '2. Yargı Kuruluşları, Bağlı ve İlgili Kuruluşlar ile Yüksek Öğretim Kuruluşlarında' bölümünde yer alan 'Devlet Planlama Teşkilatı Genel Sekreter Yardımcısı, Avrupa Birliği Genel

Sekreterliği Müşaviri, Devlet Planlama Teşkilatı Daire Başkanı (Ana Hizmet Birimi),', 've Dış Ticaret Müsteşarlığı', 'Dış Ticaret Müsteşarlığı Bölge Müdürü, Gümrük ve Muhafaza Başmüdürü (Ankara, İstanbul, İzmir), Serbest Bölge Müdürü,', 'Avrupa Birliği Genel Sekreterliği Daire Başkanları' ibareleri yürürlükten kaldırılmıştır.

3- '4. Başbakanlık ve Bakanlıklarda' bölümüne 'Defterdar Yardımcısı,' ibaresinden sonra gelmek üzere 'Ekonomi Bakanlığı Bölge Müdür Yardımcısı ve Serbest Bölge Müdür Yardımcısı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Bölge Müdür Yardımcısı,' ibaresi eklenmiştir.

4- '5- Yargı Kuruluşları Bağlı ve İlgili Kuruluşlar ile Yükseköğretim Kuruluşlarında' bölümünde yer alan 'Gümrük ve Muhafaza Başmüdürü, Gümrük ve Muhafaza Baş Müdür Yardımcısı,', 'Serbest Bölge Müdür Yardımcısı,' ibareleri yürürlükten kaldırılmıştır.

e) Eki (IV) sayılı Makam Tazminatı Cetvelinin; 1 inci sırasına 'Başbakanlık Müsteşarı' ibaresinden sonra gelmek üzere ', Bakan Yardımcısı' ibaresi eklenmiş, 2 nci sırasında yer alan ', Avrupa Birliği Genel Sekreteri', ibaresi ile 7 nci sırasında yer alan 'Gümrük Müsteşarlığı Başmüdürleri' ibaresi yürürlükten kaldırılmış, 8 inci sırasının (b) bendinde yer alan 'D.P.T. Planlama Uzmanları' ibaresi 'Kalkınma Bakanlığı Planlama Uzmanları' şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 9- 657 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

'EK MADDE 40-Mesleğe özel yarışma sınavına tabi tutulmak suretiyle alınan ve bu Kanunun 36 ncı maddesinin Ortak Hükümler Bölümünün (A) fıkrasının (11) numaralı bendinde sayılan kadrolara atanmak amacıyla kurumlarca yapılacak olan özel yarışma sınavlarına başvurularda üst yaş sınırı; özel mevzuatında yer alan yaş şartına ilişkin hükümlere bağlı kalınmaksızın sınavın yapıldığı tarihte otuzbeş yaşını doldurmamış olmak şeklinde uygulanır.

Özel kanunla kurulmuş diğer kamu kurum, kurul, üst kurul ve kuruluşları tarafından mesleğe özel yarışma sınavına tabi tutulmak suretiyle yapılacak alımlarda da birinci fıkra hükmü uygulanır. '

MADDE 10- 657 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

'GEÇİCİ MADDE 38- Bu Kanunun ek 40 mcı maddesi ile yapılan düzenleme; bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yayımı tarihinden önce duyurusu yapıp başvuru süresi bitmiş olan giriş sınavları hakkında uygulanmaz. Bu sınavlarda yaş şartına ilişkin olarak duyurunun yapıldığı tarihte yürürlükte bulunan mevzuat hükümleri uygulanır.'

MADDE 11- 23/4/1981 tarihli ve 2451 sayılı Bakanlıklar ve Bağlı Kuruluşlarda Atama Usulüne İlişkin Kanunun eki (2) sayılı cetvele 'Müsteşar ve yardımcıları' ibaresinden önce gelmek üzere 'Bakan Yardımcıları,' ibaresi eklenmiştir.

MADDE 12- 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

' b) Giriş sınavının yapıldığı tarih itibarıyla otuzbeş yaşını doldurmamış olmak.'

MADDE 13-10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun;

a) Eki (I) sayılı Cetvelde yer alan aşağıdaki sıralar yürürlükten kaldırılmıştır.

'15) Bayındırlık ve İskân Bakanlığı'

'18) Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'

'20) Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'

'23) Çevre ve Orman Bakanlığı'

'30) Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı'

'32) Dış Ticaret Müsteşarlığı

33) Gümrük Müsteşarlığı'

36) Avrupa Birliği Genel Sekreterliği'

'39) Özürlüler İdaresi Başkanlığı'

'46) Tarım Reformu Genel Müdürlüğü'

'49) Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü

50) Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü

51) Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü

52) Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'

b) Eki (II) sayılı Cetvelin 'B) ÖZEL BÜTÇELİ DİĞER İDARELER' bölümünde yer alan '29) İhracatı Geliştirme Etüt Merkezi' sırası yürürlükten kaldırılmıştır.

c) Eki (I) sayılı Cetvele 23 üncü sırasından sonra gelmek üzere aşağıdaki sıralar eklenmiş ve diğer sıralar buna göre teselsül ettirilmiştir.

'24) Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı

25) Avrupa Birliği Bakanlığı

26) Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

27) Çevre, Orman ve Şehircilik Bakanlığı

28) Ekonomi Bakanlığı

29) Gençlik ve Spor Bakanlığı

30) Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

31) Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

32) Kalkınma Bakanlığı'

ç) Eki (II) sayılı Cetvelin 'B) ÖZEL BÜTÇELİ DİĞER İDARELER' bölümünün 13 üncü sırası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı bölüme aşağıdaki sıralar eklenmiştir.

'13) Spor Genel Müdürlüğü'

'39) Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı

40) Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı'

MADDE 14- 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 3 üncü maddesinin;

a) Birinci fıkrasında yer alan 'Bayındırlık ve İskân Bakanlığı' ibaresi 'Çevre, Orman ve Şehircilik Bakanlığı' şeklinde, 'Tarım ve Köyişleri Bakanlığı' ibaresi 'Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı' şeklinde, 'Avrupa Birliği Genel Sekreterliği' ibaresi 'Avrupa Birliği Bakanlığı' şeklinde, 'Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü' ibaresi 'Spor Genel Müdürlüğü' şeklinde değiştirilmiş; 'Çevre ve Orman Bakanlığı,', 'Tarım Reformu Genel Müdürlüğü,', 'Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü,' ibareleri yürürlükten kaldırılmış; anılan fıkra 'Kültür ve Turizm Bakanlığı,' ibaresinden sonra gelmek üzere 'Kalkınma Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı,' ibaresi, 'GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı,' ibaresinden sonra gelmek üzere 'Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı, Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı,' ibaresi eklenmiştir.

b) Altıncı fıkrasında yer alan '23/2/1995 tarihli ve 4077 sayılı Kanunun 29 uncu maddesi' ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

c) Yedinci fıkrasında yer alan 'Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı,', 'Özürlüler İdaresi Başkanlığı,', 'Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü,' ve '4/11/1981 tarihli ve 2547 Kanunun 10 uncu maddesinin yedinci fıkrası,' ibareleri yürürlükten kaldırılmıştır.

ç) Sekizinci fıkrasında yer alan 'Çevre ve Orman Bakanlığı' ibaresi 'Çevre, Orman ve Şehircilik Bakanlığı' şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 15- Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin 8 inci, 13 üncü ve 14 üncü maddeleri 12 Haziran 2011 tarihinde yapılacak milletvekili genel seçiminden sonra kurulacak ilk Bakanlar Kurulu üyelerinin atandığı tarihte, diğer maddeleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 16- Bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.'

(1) SAYILI LİSTE

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

fi	Sını	Unvanı	Derece	Serbe Kadro Adedi	Topla m
	GIH	Bakan Yardımcısı	1	20	20
		TOPLA M	1	20	20

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Dava dilekçesinde, Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 6., 7., 11., 91., 99., 109., 112., 113., 123. ve 128. maddelerine dayanılmıştır.

III- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca Haşim KILIÇ, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Fettah OTO, Serdar ÖZGÜLDÜR, Recep KÖMÜRCÜ, Alparslan ALTAN, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN, Cemal Mümtaz AKINCI ve Erdal TERCAN'ın katılımlarıyla 22.9.2011 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında;

- 1- Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine,
 - 2- Yürürlüğü durdurma isteminin esas inceleme aşamasında karara bağlanmasına,
- OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

IV- ESASIN İNCELENMESİ

Dava dilekçesi ve ekleri, Raportör Mustafa ÇAL tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, iptal davasına konu kanun hükmünde kararname kuralları, dayanan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A- Kanun Hükmünde Kararnamelerin Yargısal Denetimi Hakkında Genel Açıklama

Anayasa'nın 91. maddesinde düzenlenen kanun hükmünde kararnameler, işlevsel yönden yasama işlemi niteliğinde olduğundan yargısal denetimlerinin yapılması görev ve yetkisi Anayasa'nın 148. maddesi ile Anayasa Mahkemesine verilmiştir. Yargısal denetimde kanun hükmünde kararnamenin, öncelikle yetki kanununa sonra da Anayasa'ya uygunluğu sorunlarının çözümlenmesi gerekir. Her ne kadar, Anayasa'nın 148. maddesinde kanun hükmünde kararnamelerin yetki kanunlarına uygunluğunun denetlenmesinden değil, yalnızca Anayasa'ya biçim ve esas bakımlarından uygunluğunun denetlenmesinden söz edilmekte ise de Anayasa'ya uygunluk denetiminin içerisine öncelikle kanun hükmünde kararnamenin yetki kanununa uygunluğunun denetimi de girer. Çünkü Anayasa'da, Bakanlar Kuruluna ancak yetki kanununda belirtilen sınırlar içerisinde kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verilmesi öngörülmüştür. Yetkinin dışına çıkılması, kanun hükmünde kararnameyi Anayasa'ya aykırı duruma getirir.

Dayanaklarını doğrudan doğruya Anayasa'dan alan olağanüstü hal kanun hükmünde kararnamelerinden farklı olarak, olağan dönemlerdeki kanun hükmünde kararnamelerin bir yetki kanununa dayanması zorunludur. Bu nedenle, kanun hükmünde kararnameler ile dayandıkları yetki kanunu arasında çok sıkı bir bağ vardır. Kanun hükmünde kararnamenin yetki kanunu ile olan bağı, kanun hükmünde kararnameyi aynen ya da değiştirerek kabul eden kanun ile kesilir. Kanun hükmünde kararnamenin Anayasa'ya uygun bir yetki kanununa dayanması, geçerliliğinin ön koşuludur. Bir yetki kanununa dayanmadan çıkartılan veya dayandığı yetki kanunu iptal edilen kanun hükmünde kararnamelerin içeriği Anayasa'ya aykırılık oluşturmaya bile bunların Anayasa'ya uygunluğundan söz edilemez.

Kanun hükmünde kararnamelerin Anayasa'ya uygunluk denetimi, kanunların denetiminden farklıdır. Anayasa'nın 11. maddesinde, '*Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz.*' denilmektedir. Bu nedenle kanunların denetiminde, onların yalnızca Anayasa kurallarına uygun olup olmadıkları saptanır. Kanun hükmünde kararnameler ise konu, amaç, kapsam ve ilkeleri yönünden hem dayandıkları yetki kanununa hem de Anayasa'ya uygun olmak zorundadırlar.

Anayasa'da kimi konuların kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenmesi yasaklanmaktadır. Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasında, '*Sıkıyönetim ve olağanüstü haller saklı kalmak üzere, Anayasanın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ile dördüncü bölümde yer alan siyasî haklar ve ödevler...*'in kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenemeyeceği belirtilmiştir. Bu kural gereğince, Türkiye Büyük Millet Meclisi, '*Bakanlar Kurulu*'na ancak kanun hükmünde kararnameyle düzenlenmesi yasaklanmış alana girmeyen konularda kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verebilir.

Anayasa'nın herhangi bir maddesinde kanunla düzenleneceği öngörülen bir konunun, Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasının açıkça yasakladığı hükümler ile ilgili olmadıkça ya da Anayasa'nın 163. maddesinde olduğu gibi kanun hükmünde kararname çıkarılamayacağı açıkça belirtilmedikçe kanun hükmünde kararname ile düzenlenmesi Anayasa'ya aykırılık oluşturmaz.

B- Kanun Hükmünde Kararname'nin Tümünün Anayasa'ya Aykırılığı İddiasının İncelenmesi

Dava dilekçesinde, KHK'nin dayanağı olan 6.4.2011 günlü, 6223 sayılı Yetki Kanunu'nun Anayasaya aykırı olduğu ve iptali gerekeceği, iptal edilmesi hâlinde ise KHK'nin dayanaktan yoksun kalacağı belirtilerek KHK'nin tümünün Anayasa'nın Başlangıcı' ile 2., 6. ve 91. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasa Mahkemesinin 27.10.2011 günlü, E.2011/60, K.2011/147 sayılı kararı ile 6223 sayılı Yetki Kanunu'nun Anayasa'ya aykırılığı iddiasına dayalı iptal isteminin reddine karar verildiğinden KHK'nin tümüne yönelik Anayasa'ya aykırılık iddiası dayanaksız kalmıştır. İptal isteminin reddi gerekir.

C- İptal Başvurusundan Sonra Yapılan Yasal Değişikliklerin Dava Konusu Kurallara Etkisi

KHK'nin;

1- 4. maddesiyle değiştirilen 3046 sayılı Kanun'un eki Cetvel, 29.6.2011 günlü, 644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 37. maddesinin (10) numaralı fıkrası ve 26.9.2011 günlü, 655 sayılı Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 44. maddesinin (3) numaralı fıkrası ile değiştirildiğinden,

2- 6. maddesiyle 3046 sayılı Kanun'a eklenen Geçici Madde 6'da yer alan '*4 üncü maddesi ile yeniden düzenlenen*' ve '*633 ilâ 642 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameler*' ibareleri, 644 sayılı KHK'nin 37. maddesinin (11) numaralı fıkrası ile değiştirildiğinden,

3- 8. maddesinin birinci fıkrasının;

a- (a) bendinde yer alan '*Çevre, Orman ve Şehircilik Uzman Yardımcıları*' ve '*Çevre, Orman ve Şehircilik Uzmanlığına*' ibareleri, 644 sayılı KHK'nin 37. maddesinin (19) numaralı fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendi ile değiştirildiğinden,

b- (c) bendinin;

(3) numaralı alt bendinde yer alan '*Kalkınma Bakanlığı Planlama Uzmanları*' ibaresi,

(4) numaralı alt bendinde yer alan '*Sanayi ve Teknoloji Uzmanları, Gençlik ve Spor Uzmanları, Gümrük ve Ticaret Uzmanları, İhracatı Geliştirme Uzmanları, Aile ve Sosyal Politikalar Uzmanları, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Uzmanları*' ibareleri,

11.10.2011 günlü, 666 sayılı Kamu Görevlilerinin Mali Haklarının Düzenlenmesi Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname'nin 5. maddesinin (ç) fıkrasının (4) numaralı bendi ile yürürlükten kaldırıldığından,

(4) numaralı alt bendinde yer alan '*Çevre, Orman ve Şehircilik Uzmanları*' ibaresi, 644 sayılı KHK'nin 37. maddesinin (19) numaralı fıkrasının (a) bendinin (2) numaralı alt bendi ile değiştirildiğinden,

c- (ç) bendinin;

(4) numaralı alt bendinde yer alan '*Kalkınma Araştırmaları Merkezi Başkanı,*' ibaresi, 8.8.2011 günlü, 649 sayılı Avrupa Birliği Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname'nin 42. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendiyle ile yürürlükten kaldırıldığından,

(6) numaralı alt bendinde yer alan '*Çevre, Orman ve Şehircilik Uzmanları*' ibaresi, 644 sayılı KHK'nin 37. maddesinin (19) numaralı fıkrasının (a) bendinin (3) numaralı alt bendi ile değiştirildiğinden,

(6) numaralı alt bendinde yer alan '*Sanayi ve Teknoloji Uzmanları, Gençlik ve Spor Uzmanları, Aile ve Sosyal Politikalar Uzmanları, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Uzmanları, Gümrük ve Ticaret Uzmanları, İhracatı Geliştirme Uzmanları*' ibaresi, 666 sayılı KHK'nin 5. maddesinin (ç) fıkrasının (4) numaralı alt bendi ile yürürlükten kaldırıldığından,

d- (e) bendinde yer alan '*Kalkınma Bakanlığı Planlama Uzmanları*' ibaresi, 666 sayılı KHK'nin 5. maddesinin (ç) fıkrasının (7) numaralı alt bendi ile değiştirildiğinden,

4- 11. maddesinde yer alan '*Bakan Yardımcıları,*' ibaresi, 644 sayılı KHK'nin 37. maddesinin (9) numaralı fıkrasıyla değiştirildiğinden,

5- 13. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi, 644 sayılı KHK'nin 37. maddesinin (19) numaralı fıkrasının (b) bendi ile değiştirildiğinden,

6- 14. maddesi, 666 sayılı KHK'nin 1. maddesiyle 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye eklenen Ek Madde 12'nin (1) numaralı fıkrasının (m) bendi ile yürürlükten kaldırıldığından,

bu maddelere, bentlere, ibarelere, cetvele, eklenen ve buna göre teselsül ettirilen sıralara ilişkin konusu kalmayan iptal istemleri hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar vermek gerekir.

D- Kanun Hükmünde Kararname'nin Ayrı Ayrı Tüm Maddeleri ve Eki (1) Sayılı Listenin 6223 Sayılı Yetki Kanunu Kapsamında Olup Olmadığının İncelenmesi

Dava dilekçesinde, KHK'nin ayrı ayrı tüm maddeleri ile eki (1) Sayılı Listenin 6223 sayılı Yetki Kanunu kapsamında olmadığı belirtilerek Anayasa'nın 2., 6. ve 91. maddelerine aykırı oldukları ileri sürülmüştür.

6223 sayılı Yetki Kanunu'nun amaç ve kapsamını düzenleyen 1. maddesinde Kanun'un amacı, kamu hizmetlerinin düzenli, süratli, etkin, verimli ve ekonomik bir şekilde yürütülmesini sağlamak olarak belirlenmiş ve yetkinin kapsamı iki başlık altında tespit edilmiştir. Yetkinin kapsamına ilk olarak kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenmesi girmektedir. Bu çerçevede gerekli görülmesi halinde yeni bakanlıklar kurulması, var olan bakanlıkların birleştirilmesi, bakanlıkların bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarının yeniden belirlenmesi için kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verilmiştir. Bu amaçla;

1- Mevcut bakanlıkların birleştirilmesine veya kaldırılmasına, yeni bakanlıklar kurulmasına, anılan bakanlıkların bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarıyla hiyerarşik ilişkilerine,

2- Mevcut bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların bağlılık ve ilgilerinin yeniden belirlenmesine veya bunların mevcut, birleştirilen veya yeni kurulan bakanlıklar bünyesinde hizmet birimi olarak yeniden düzenlenmesine,

3- Mevcut bakanlıklar ile birleştirilen veya yeni kurulan bakanlıkların görev, yetki, teşkilat ve kadrolarının düzenlenmesine, taşrada ve yurt dışında teşkilatlanma esaslarına,

ilişkin kanun hükmünde kararname çıkarılabilecektir.

İkinci olarak kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin olarak değişiklikler ve yeni düzenlemeler yapılması için kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verilmiştir.

Yukarıdaki açıklamalar çerçevesinde yapılan inceleme sonucunda; hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilenler ve Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrası uyarınca iptal edilen kurallar dışında kalan diğer kurallar 6223 sayılı Yetki Kanunu'nun kapsamında kaldığından Anayasa'nın 91. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Mehmet ERTEN, Osman Alifeyyaz PAKSÜT ile Zehra Ayla PERKTAŞ KHK'nın 3. maddesiyle 3046 sayılı Kanun'a eklenen 21/A maddesi, 5. maddesiyle 3046 sayılı Kanun'a eklenen Ek Madde 1, 8. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi ile 657 sayılı Kanun'un 59. maddesinin birinci fıkrasına '*Türkiye Büyük Millet Meclisinin memurluklarına,*' ibaresinden sonra gelmek üzere eklenen '*Bakan Yardımcılıklarına,*' ibaresi, (ç) bendi ile 657 sayılı Kanun'un eki (I) Sayılı Ek Gösterge Cetvelinin '*I-Genel İdare Hizmetleri Sınıfı*' bölümünün (a) bendine '*Diyanet İşleri Başkanı*' ibaresinden sonra gelmek üzere eklenen '*Bakan Yardımcısı*' ibaresi, (e) bendi ile 657 sayılı Kanun'un eki (IV) sayılı Makam Tazminatı Cetvelinin 1. sırasına '*Başbakanlık Müsteşarı*' ibaresinden sonra gelmek üzere eklenen '*Bakan Yardımcısı*' ibaresi, yönünden bu görüşe katılmamışlardır.

E- Kanun Hükmünde Kararname'nin Tüm Maddelerinin Anayasa'nın 91. Maddesi Yönünden İncelenmesi

Dava dilekçesinde, KHK'nin ayrı ayrı tüm maddeleri ile ve eki (1) Sayılı Listenin Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasında kanun hükmünde kararnameyle düzenlenmesi yasaklanmış alanlara ilişkin düzenleme içerdiği, bu nedenle Anayasa'nın 2., 6., 7. ve 91. maddelerine aykırı oldukları ileri sürülmüştür.

1- KHK'nin 9. Maddesiyle 657 Sayılı Kanun'a Eklenen Ek 40. Madde

KHK'nin 9. maddesiyle 657 sayılı Kanun'a ek madde eklenmek suretiyle mesleğe özel yarışma sınavına tabi tutulmak suretiyle alınan ve anılan Kanun'un 36. maddesinin '*Ortak*

Hükümler' bölümünün (A) fıkrasının (11) numaralı bendinde sayılan kadrolara atanmak amacıyla kurumlarca yapılacak olan özel yarışma sınavlarına başvurularda üst yaş sınırının, özel mevzuatında yer alan yaş şartına ilişkin hükümlere bağlı kalınmaksızın sınavın yapıldığı tarihte otuz beş yaşını doldurmamış olmak şeklinde uygulanacağı hükme bağlanmıştır.

Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasında *'Sıkıyönetim ve olağanüstü haller saklı kalmak üzere, Anayasanın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ile dördüncü bölümde yer alan siyasî haklar ve ödevler...'*in kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenemeyeceği belirtilmiştir. Öte yandan Anayasa'nın *'Kamu hizmetlerine girme hakkı'* başlıklı 70. maddesinin birinci fıkrasında, her Türk'ün, kamu hizmetlerine girme hakkına sahip olduğu belirtildikten sonra ikinci fıkrasında hizmete alınmada, görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemeyeceği kurala bağlanmıştır. Buna göre, Anayasa'nın *'Siyasi Haklar ve Ödevler'* başlıklı dördüncü bölümünde yer alan 70. maddesinde korunan kamu hizmetlerine girme hakkına ilişkin olarak kanun hükmünde kararname ile düzenleme yapılması mümkün değildir.

KHK'nin 9. maddesiyle mesleğe özel yarışma sınavına tabi tutulmak suretiyle alınan personel için tüm kamu kurum ve kuruluşlarında uygulanmak üzere yaş düzenlemesi yapılması, yukarda açıklanan nedenlerle Anayasa'nın 70. maddesine göre kamu hizmetine girme hakkına ilişkin bir düzenleme niteliğinde olduğundan kural, Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasına aykırıdır. İptali gerekir.

Haşim KILIÇ, Alparslan ALTAN, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI ile Muammer TOPAL bu görüşe katılmamışlardır.

2- KHK'nin 10. Maddesiyle 657 Sayılı Kanun'a Eklenen Geçici 38. Madde

KHK'nin 10. maddesiyle yaş sınırının otuz beşe çıkarılmasına ilişkin düzenlemenin KHK'nin yayımı tarihinden önce duyurusu yapıp başvuru süresi bitmiş olan giriş sınavları hakkında uygulanmayacağı ayrıca bu sınavlarda yaş şartına ilişkin olarak duyurunun yapıldığı tarihte yürürlükte bulunan mevzuat hükümlerinin uygulanacağı kurala bağlanmıştır.

Kuralın kamu hizmetine giriş şartlarından olan otuz beş yaş şartını getiren KHK'nin 9. maddesi ile birlikte değerlendirilmesi yapıldığında, kuralın yaş şartının istisnasına ilişkin olduğu başka bir deyişle KHK'nin 9. maddesinde yapılan düzenlemenin geçiş hükümlerini içerdiği anlaşılmaktadır. Dolayısıyla kural, yukarda açıklanan nedenlerle Anayasa'nın 70. maddesine göre kamu hizmetine girme hakkına ilişkin bir düzenleme niteliğinde olduğundan Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasına aykırıdır. İptali gerekir.

Haşim KILIÇ, Alparslan ALTAN, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI ile Muammer TOPAL bu görüşe katılmamışlardır.

3- KHK'nin 12. Maddesiyle Değiştirilen 2802 Sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunu'nun 8. Maddesinin Birinci Fıkrasının (b) Bendi

KHK'nin 12. maddesiyle 2802 sayılı Kanun'un *'Adayların nitelikleri'* başlıklı 8. maddesinde değişiklik yapılarak adaylık için yaş sınırı otuz beş yaşa çıkartılmıştır.

Kural, kamu hizmetine girme hakkına ilişkin bir düzenleme niteliğinde olduğundan, yukarda açıklanan nedenlerle Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasına aykırıdır. İptali gerekir.

Haşim KILIÇ, Alparslan ALTAN, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI ile Muammer TOPAL bu görüşe katılmamışlardır.

4- KHK'nin Diğer Kuralları

KHK'nin 9., 10. ve 12. maddeleriyle hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilenler dışında kalan diğer kurallarında, Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrası uyarınca kanun hükmünde kararname ile düzenlenmesi yasaklanmış alanlara ilişkin herhangi bir düzenlemeye yer verilmediği anlaşıldığından bu kurallara ilişkin iptal isteminin reddi gerekir.

Mehmet ERTEN, Osman Alifeyyaz PAKSÜT ile Zehra Ayla PERKTAŞ KHK'nın 3. maddesiyle 3046 sayılı Kanun'a eklenen 21/A maddesi, 5. maddesiyle 3046 sayılı Kanun'a eklenen Ek Madde 1, 8. maddesinin birinci fıkrasının; (b) bendi ile 657 sayılı Kanun'un 59. maddesinin birinci fıkrasına '*Türkiye Büyük Millet Meclisinin memurluklarına,*' ibaresinden sonra gelmek üzere eklenen '*Bakan Yardımcılıklarına,*' ibaresi, (ç) bendi ile 657 sayılı Kanun'un eki (I) Sayılı Ek Gösterge Cetvelinin '*I-Genel İdare Hizmetleri Sınıfı*' bölümünün (a) bendine '*Diyanet İşleri Başkanı*' ibaresinden sonra gelmek üzere eklenen '*Bakan Yardımcısı*' ibaresi, (e) bendi ile 657 sayılı Kanun'un eki (IV) sayılı Makam Tazminatı Cetvelinin 1. sırasına '*Başbakanlık Müsteşarı*' ibaresinden sonra gelmek üzere eklenen '*Bakan Yardımcısı*' ibaresi, yönünden bu görüşe katılmamışlardır.

F- Kanun Hükmünde Kararname'nin İçerik Yönünden İncelenmesi

1- KHK'nin 1. Maddesiyle Değiştirilen 3046 Sayılı Kanun'un 4. Maddesinin '*Ayrıca Başbakana yardım etmek ve Başbakan tarafından verilecek görevleri yerine getirmek, Bakanlar Kurulunda koordinasyonu sağlamak, özel önem ve öncelik taşıyan konularda tecrübe ve bilgilerinden istifade edilmek amacıyla Başbakanın teklifi ve Cumhurbaşkanının onayı ile, Başbakan Yardımcısı unvanıyla görev yapmak ve sayısı beşi geçmemek üzere bakan görevlendirilebilir. Başbakan Yardımcısı unvanıyla görevlendirilen bakanların danışma ve büro hizmetlerini yürütecek personele ait kadrolar Başbakanlık kadro cetvelinde gösterilir.*' Biçimindeki İkinci ve Üçüncü Cümleleri

a- Kuralların Anlam ve Kapsamı

Başbakan'a yardım etmek ve Bakanlar Kurulu'nda koordinasyonu sağlamak üzere bakanlar arasından bir ya da bir kaçının '*Başbakan Yardımcısı*' olarak görevlendirilmesi ilk kez 13.9.1946 günlü, 4951 sayılı Bakanlıkların Kuruluşu Hakkında Kanun ile düzenlenmiştir. Daha sonra Bakanlıkların kuruluşuna ilişkin kanunlarda da '*Başbakan Yardımcılığı*'na yer verilmiştir. 27.9.1984 günlü, 3046 sayılı Kanun'un, 22.12.1994 günlü, 4060 sayılı Kanun'la değişik 4. maddesinde, Başbakan'a yardım etmek ve Bakanlar Kurulu'nda koordinasyonu sağlamak üzere bakanlar arasından en çok ikisinin Başbakan Yardımcısı olarak görevlendirilebileceği öngörülerek, Devlet Bakanları arasından görevlendirilmekte olan Başbakan Yardımcılarının herhangi bir ayırım yapılmadan bakanlar arasından görevlendirilmesi esası benimsenmiştir.

Devlet yapısında '*Devlet Bakanı*'na ise ilk kez 8.2.1937 günlü, 3117 sayılı Kanunla yer verilmiş, bundan sonra da bakanlıkların kuruluşu ile ilgili kanunlarda yapılan çeşitli düzenlemelerle günümüze kadar gelmiştir. 4060 sayılı Kanun'da da bu husus '*...Başbakana yardım etmek ve Başbakan tarafından verilecek görevleri yerine getirmek, Bakanlar Kurulunda koordinasyonu sağlamak, özel önem ve öncelik taşıyan konularda tecrübe ve bilgilerinden istifade edilmek amacıyla Başbakanın teklifi ve Cumhurbaşkanının onayı ile sayıları yirmiyi geçmemek kaydıyla Devlet Bakanları görevlendirilebilir.*' biçiminde düzenlenmiştir. Devlet

Bakanlarının sayısı zaman içerisinde değişiklik göstermiş, 3046 sayılı Kanun ile on beş olarak tespit edilmiş olan bu sayı, 4060 sayılı Kanunla da yirmiyeye yükseltilmiştir.

Dava konusu KHK'nin 1. maddesiyle değiştirilen 3046 sayılı Kanun'un 4. maddesiyle de Devlet Bakanlığı uygulamasına son verilmiş, Başbakan'a yardım etmek ve Başbakan tarafından verilecek görevleri yerine getirmek, Bakanlar Kurulunda koordinasyonu sağlamak, özel önem ve öncelik taşıyan konularda tecrübe ve bilgilerinden istifade edilmek amacıyla Başbakan'ın teklifi ve Cumhurbaşkanı'nın onayı ile Başbakan Yardımcılığı unvanıyla görev yapmak ve sayısı beşi geçmemek üzere bakan görevlendirileceği kurala bağlanmıştır. Kuralla, Devlet Bakanlığı sistemi kaldırılmakla bağlı kuruluşlar eliyle görülen bazı hizmetlerin icracı bakanlıklar eliyle yürütülmesinin amaçlandığı ve başbakan yardımcısı unvanıyla görev yapmak ve sayısı beşi geçmemek üzere bakan görevlendirilmesine imkân sağlandığı anlaşılmaktadır.

b- Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

Dava dilekçesinde, Başbakanlığın, icracı bir yapılanma olarak değil, işbirliğini sağlayan ve sorumluluğu altındakilerin eylem ve işlemleri ile hükümet siyasetinin yürütülmesini gözetan bir yapılanma biçiminde öngörüldüğü, bu nedenle Başbakan tarafından verilecek görevleri yerine getirmek, Bakanlar Kurulunda koordinasyonu sağlamak, özel önem ve öncelik taşıyan konularda tecrübe ve bilgilerinden istifade edilmek amacıyla Başbakan Yardımcılığı unvanı ihdas edilemeyeceği gibi Bakanlar Kurulunda da Başbakan dışında ancak bakanların bulunabileceği oysa, KHK ile yapılan değişiklikle Devlet Bakanlığı kaldırılarak, Başbakan Yardımcılığı adıyla ayrı bir unvan öngörüldüğü, Başbakan Yardımcısı unvanıyla atanmaların bakan oldukları ifade edilmeye çalışılmışsa da Bakanlar Kurulu listesinin incelenmesinden bu gibilerin bakan değil doğrudan Başbakan Yardımcısı olarak atandıkları anlaşıldığı belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 109., 112. ve 113. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

İptali istenilen kuralla Devlet Bakanlığı uygulamasına son verildiği gibi Başbakan tarafından verilecek görevleri yerine getirmek, Bakanlar Kurulunda koordinasyonu sağlamak, özel önem ve öncelik taşıyan konularda tecrübe ve bilgilerinden istifade edilmek amacıyla Başbakan Yardımcılığı unvanıyla görev yapmak ve sayısı beşi geçmemek üzere bakan görevlendirileceği kurala bağlanmıştır.

Anayasa'nın 109. maddesinde, Bakanlar Kurulunun Başbakan ve bakanlardan kurulacağı; Bakanlar Kurulunun görevi ve siyasi sorumluluğunu düzenleyen 112. maddesinde, Başbakanın, Bakanlar Kurulunun başkanı olarak, bakanlıklar arasında işbirliğini sağlayacağını ve hükümetin genel siyasetinin yürütülmesini gözeticeği ve Bakanlar Kurulunun da bu siyasetin yürütülmesinden birlikte sorumlu olduğu; 113. maddesinde ise bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri, yetkileri ve teşkilatlarının kanunla düzenleneceği belirtilmiştir. Ayrıca Anayasa'nın 118. maddesinin birinci fıkrasında da Başbakan Yardımcılarının Milli Güvenlik Kurulu üyesi oldukları ifade edilmiştir.

Parlamentar sistemle yönetilen birçok ülkede olduğu gibi ülkemizde de çeşitli ihtiyaçlar nedeniyle Başbakana yardımcı olmak ve Bakanlar Kurulunda koordinasyonu sağlamak amacıyla Başbakan Yardımcılığı görevi oluşturulduğu anlaşılmaktadır. Başbakan Yardımcısı da, Bakanlar Kurulunun üyesidir. Başbakanın yokluğunda ona vekâlet etmekte ve Başbakanın yetkilerini kullanmaktadır. Başbakan Yardımcısı da Başbakan'ın teklifi ve Cumhurbaşkanı'nın onayı ile atanmaktadır. Bakanlardan hangisinin Başbakan Yardımcısı olarak atanacağı konusunda ise Başbakanın takdir yetkisinin bulunduğu açıktır.

Anayasa'nın bakanlıkların kurulmasını düzenleyen 113. maddesinde yukarıda da ifade edildiği üzere yalnızca '*Bakanlıklar*'dan söz edilmiş, '*Hizmet Bakanlığı*' ya da '*Devlet Bakanlığı*'

ayrımı yapılmadığı gibi Başbakan Yardımcılığı ve görevleri konusunda herhangi bir kurala da yer verilmemiştir. Anayasa'da bir konuda emredici ya da yasaklayıcı bir kural konulmamışsa, bu konunun düzenlenmesi yasamanın genelliği ilkesi çerçevesinde kanun koyucunun takdirine bırakılmıştır. Dolayısıyla, kanun koyucunun siyasi ve idari gerekleri dikkate alarak Devlet Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılığı ihdas edip etmeme ve hangi bakan ya da bakanların Başbakan Yardımcısı olarak görevlendirileceği konusunda düzenleme yapması takdir yetkisi kapsamında kalmaktadır. Bu nedenle, kuralın Anayasa'nın 113. maddesine aykırı bir yönü bulunmamaktadır.

Diğer taraftan, dava dilekçesinde, Başbakanlığın icracı bir yapılanma olmadığı, işbirliğini sağlayan ve sorumluluğu altındakilerin eylem ve işlemleri ile hükümet siyasetinin yürütülmesini gözetken bir yapılanma biçiminde öngörüldüğü, bu nedenle Başbakan tarafından verilecek görevleri yerine getirmek, Bakanlar Kurulunda koordinasyonu sağlamak, özel önem ve öncelik taşıyan konularda tecrübe ve bilgilerinden istifade edilmek amacıyla Başbakan Yardımcılığı unvanının ihdas edilemeyeceği bunun Anayasa'nın 109. ve 112. maddelerine aykırı olacağı ileri sürülmüşse de, Başbakan Yardımcısı olarak görevlendirilen kişinin hem Bakanlar Kurulu üyesi olan bir bakan olması hem de böyle bir görevlendirme yapılmasının ilgili bakanın Başbakan'a karşı olan sorumluluğunu etkilememesi, Başbakan açısından da yardımcısı olan bakan üzerindeki gözetim ve düzeltici önlem alma yetkisini de ortadan kaldırmaması nedeniyle kuralın, Anayasa'nın 109. ve 112. maddeleri ile çelişen bir yönü bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenle, dava konusu kurallar Anayasa'nın 109., 112. ve 113. maddelerine aykırı değildir. İptal istemlerinin reddi gerekir.

2- KHK'nın 3. Maddesiyle 3046 Sayılı Kanun'a Eklenen 21/A Maddesi, 5. Maddesiyle 3046 Sayılı Kanun'a Eklenen Ek Madde 1, 8. Maddesinin Birinci Fıkrasının (b) Bendiyle 657 Sayılı Kanun'un 59. Maddesinin Birinci Fıkrasına 'Türkiye Büyük Millet Meclisinin memurluklarına,' İbaresinden Sonra Gelmek Üzere Eklenen 'Bakan Yardımcılıklarına,' İbaresini, (ç) Bendiyle 657 Sayılı Kanun'un Eki (I) Sayılı Ek Gösterge Cetvelinin 'I-Genel İdare Hizmetleri Sınıfı' Bölümünün (a) Bendine 'Diyanet İşleri Başkanı' İbaresinden Sonra Gelmek Üzere Eklenen ', Bakan Yardımcısı' İbaresini, (e) Bendiyle 657 Sayılı Kanun'un Eki (IV) Sayılı Makam Tazminatı Cetvelinin 1. Sırasına 'Başbakanlık Müsteşarı' İbaresinden Sonra Gelmek Üzere Eklenen ', Bakan Yardımcısı' İbaresini

KHK'nın 3., 5. ve 8. maddesinde yer alan bakan yardımcılığına ilişkin düzenlemelere yönelik olarak ileri sürülen iddialar dava konusu kuralların bütününe yönelik olduğundan kurallar birlikte incelenmiştir.

a- Kuralların Anlam ve Kapsamı

KHK'nın 3. maddesiyle 3046 sayılı Kanun'a 21. maddesinden sonra gelmek üzere 21/A maddesi eklenmiştir. Anılan bu madde ile bakana (Milli Savunma Bakanı dâhil) bağlı olarak bakana ve bakanlığa verilen görevlerin yerine getirilmesinde bakana yardımcı olmak üzere 'Bakan Yardımcısı' atanabileceği, bakan yardımcılarının bu görevlerin yerine getirilmesinden bakana karşı sorumlu oldukları, bakan yardımcılarının Hükümetin görev süresiyle sınırlı olarak görev yapacakları, Hükümetin görevi sona erdiğinde bakan yardımcılarının görevinin de sona ereceği, bakan yardımcılarının gerektiğinde Hükümetin görev süresi dolmadan da görevden alınabileceği, bakan yardımcılara en yüksek Devlet memuruna mali haklar kapsamında yapılan ödemelerin yüzde yüzellisi oranında aynı usul ve esaslar çerçevesinde aylık ücret ödeneceği kurala bağlanmıştır. Söz konusu düzenlemelere göre bakan yardımcılarının görevlerinin, bakana

ve bakanlığa verilen görevlerin yerine getirilmesinde bakana yardımcı olmak olduğu anlaşılmaktadır.

KHK'nin 5. maddesi ile 3046 sayılı Kanun'a eklenen ek 1. maddesinde de, ekli (1) Sayılı Listede yer alan bakan yardımcısı kadroları ihdas edilerek 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin eki (I) Sayılı Cetvelin, Milli Savunma Bakanlığı hariç olmak üzere bu Kanun'a ekli Cetvelde yer alan bakanlıkların merkez teşkilatına ait bölümüne birer adet eklenmiş olduğu; Milli Savunma Bakanlığı için ihdas edilen bir adet bakan yardımcısı kadrosunun ise anılan bakanlık merkez teşkilatı kadrolarının ilgili bölümüne ilave edildiği belirtilmiştir.

KHK'nin 8. maddesinin (b) bendiyle de 657 sayılı Kanun'un '*istisnai memurluklar*' başlıklı 59. maddesinin birinci fıkrasına '*Bakan Yardımcılıklarına,*' ibaresinin eklenerek, 657 sayılı Kanun'un atanma, sınavlar, kademe ilerlemesi ve derece yükselmesine ilişkin hükümleriyle bağlı olmaksızın, başka bir deyişle 657 sayılı Kanun'un 48. maddesinde yazılı genel koşulları taşıyan kişiler arasından tahsis edilmiş derece aylığı ile bakan yardımcısı atanması olanaklı hale getirilmiştir. Kuralla, her bakanlığa birer adet atanan bakan yardımcılarının istisnai memur statüsünde görev yapacakları öngörülmüştür.

KHK'nin 8. maddesinin (ç) bendi ile 657 sayılı Kanun'un eki (I) Sayılı Ek Gösterge Cetvelinin '*I- Genel İdare Hizmetleri Sınıfı*' bölümünün, (a) bendine '*Bakan Yardımcısı*' ibaresi eklenerek bakan yardımcısına 8000 ek gösterge öngörüldüğü ve anılan maddenin (e) bendi ile de 657 sayılı Kanun'un eki (IV) Sayılı Makam Tazminatı Cetvelinin 1. sırasına '*Bakan Yardımcısı*' ibaresi eklenerek bakan yardımcısına 15000 makam tazminatı göstergesi öngörüldüğü, böylelikle hem yeni ihdas edilen bakan yardımcılığı kurumunun mali haklarının düzenlendiği hem de '*Başbakanlık Müsteşarı ve Diyanet İşleri Başkanı*' ibaresinden sonra gelmek üzere eklenerek, bütün müsteşarlardan üstte ve bu iki makamla (*Başbakanlık Müsteşarı ve Diyanet İşleri Başkanı*) birlikte bürokrasinin en üstüne yerleştirilmiş oldukları anlaşılmaktadır.

b- Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

Dava dilekçesinde, Anayasa'da yürütme organının siyasi yetki ve görevleri ile idarenin yönetsel görevleri, siyasetçilerin siyasi sorumlulukları ile memurların yönetsel sorumlulukları birbirinden kesin çizgilerle ayrılmış olduğu ve siyaset ile yönetim arasında '*kontak*' kuracak bir ara istasyona yer verilmediği gibi yarısı siyasetçi, diğer yarısı da kamu görevlisi bir statü öngörülmediği, bakanlara bakanlık hizmetlerini Hükümetin genel siyaseti ve milli güvenlik siyasetine uygun yürütmek gibi siyasal görevler verileceği ve bakanların Başbakan'a karşı siyasal sorumlu tutulurken; özel önem ve özellik taşıyan konularda bakanlık makamına/bakana yardımcı olmak üzere özel yeteneği olan kamu görevlileri ile kamu görevlisi olmayanlar arasından müşavir atanması öngörülmüş olduğu; buna karşın, bakanlık teşkilatının başındaki en yüksek kamu görevlisi olan müsteşara ise, bakanlık hizmetlerini bakanlığın amaç ve politikasına uygun düzenleme ve yönetme gibi yönetsel görev verilmiş ve bakana karşı yönetsel sorumlu tutulduğu, Bakanlar Kurulunun siyasal görev-siyasal sorumluluk; idarenin yönetsel görev-yönetsel sorumluluk ilkeleri ile bu ilkelere göre düzenlenen 3046 ve 5018 sayılı kanunlarda, bakan yardımcılığı gibi siyasal ve yönetsel fonksiyonların ikisini de uhdesinde toplayan ve yürütme görevi verilen siyasal üst yöneticiye yer olmadığı, bakana verilen görevler siyasal olduğuna ve sorumluluğu da Başbakana ve Türkiye Büyük Millet Meclisine karşı siyasi sorumluluk olduğuna göre, Bakanın siyasal görevlerini bakana bağlı olarak yerine getirecek bakan yardımcısı, siyasal sorumluluk içeren görevlerden dolayı da yönetsel sorumlu tutulamayacağına ve memur statüsü ile de bakana karşı siyasi sorumlu olamayacağına göre, bakana verilen görevlerden dolayı bakana karşı siyasal yada yönetsel hesap verebilirliği teknik olarak mümkün olmadığı, bakanlığa verilen

yönetmelik görevlerin yönetmelik sorumlusu ise gerek 3046, gerekse 5018 sayılı kanunlarda bakanlık teşkilatının üst yönetici olan müsteşar olduğu, müsteşara, bakanlık hizmetlerini, bakanlığın amaç ve politikaları doğrultusunda düzenleme ve yönetme görevi verilmişken; bakan yardımcısına bakanlık hizmetleri ile ilgili görev kalmadığı gibi, 5018 sayılı Kanun kapsamında sorumluluk alanı da kalmadığı ve sorumluluğu da bulunmadığı dolayısıyla bakan yardımcılığına ilişkin düzenlemelerin, Anayasa'nın 2., 6., 99., 112., 123. ve 128. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 43. maddesi uyarınca, ilgisi nedeniyle dava konusu kurallar Anayasa'nın 113. maddesi yönünden de incelenmiştir.

KHK'nin dava konusu 3. maddesi ile bakan yardımcılığı kurumu ihdas edilmiş ve bakan yardımcılarının bakana ve bakanlığa verilen görevlerin yerine getirilmesinde bakana yardımcı olmak üzere atanabileceği, bakan yardımcılarının bu görevlerin yerine getirilmesinden bakana karşı sorumlu oldukları, bakan yardımcılarının Hükümetin görev süresiyle sınırlı olarak görev yapacakları, Hükümetin görevi sona erdiğinde, bakan yardımcılarının görevinin de sona ereceği, bakan yardımcılarının gerektiğinde Hükümetin görev süresi dolmadan da görevden alınabileceği ile bakan yardımcılara en yüksek Devlet memuruna mali haklar kapsamında yapılan ödemelerin yüzde yüzellisi oranında aynı usul ve esaslar çerçevesinde aylık ücret ödeneceği kurala bağlanmıştır. KHK'nin 5. ve 8. maddelerinde de yeni ihdas edilen bu kurumun zorunlu sonucu kadro, statü ve mali haklar hükme bağlanmıştır.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adil bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık olan devlettir. Hukuk devletinde kanunların kamu yararı gözetilerek çıkarılması zorunludur. Kanun koyucu, Anayasa'ya aykırı olmamak kaydıyla her türlü düzenlemeyi yapma yetkisine sahip olup, düzenlemenin kamu yararına uygun olup olmadığının belirlenerek takdir edilmesi yasama organına aittir. Anayasa'ya uygunluk denetiminde, kanun koyucunun kamu yararı anlayışının isabetli olup olmadığı değil, incelenen kuralın kamu yararı dışında belli bireylerin ya da grupların çıkarları gözetilerek yasalaştırılmış olup olmadığının incelenilebileceği açıktır.

Anayasa'nın 112. maddesinin ikinci fıkrasında, *'Her bakan Başbakana karşı sorumlu olup ayrıca kendi yetkisi içindeki işlerden ve emri altındakilerin eylem ve işlemlerinden de sorumludur.'*; 113. maddesinin birinci fıkrasında ise *'Bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri, yetkileri ve teşkilatı kanunla düzenlenir.'* hükümlerine yer verilmiştir.

Anayasa'nın 123. maddesinin birinci fıkrasında, *'İdare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir.'* denilmiştir. Bu maddede yer alan düzenleme, idarenin kanuniliği ilkesine vücut vermektedir. İdarenin kanuniliği ilkesi, idarenin ve organlarının görev ve yetkilerinin kanunla düzenlenmesini gerekli kılar.

Anayasa'nın 128. maddesinde, *'Devletin, kamu iktisadî teşebbüsleri ve diğer kamu tüzelkişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği aslî ve sürekli görevler, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülür. Memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir. Ancak, mali ve sosyal haklara ilişkin toplu sözleşme hükümleri saklıdır.'* hükümleri yer almaktadır. Buna göre, kamu görevlilerinin hangi statüde çalıştırılacağı hususu kanun koyucunun takdir yetkisi

kapsamında olmakla birlikte kamu hukuku kuralları uyarınca yürütülen kamu hizmetlerinin gerektirdiği görevlerden asli ve sürekli nitelik taşıyanların, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülmesi zorunludur.

Anayasa'nın bakanlıkların kurulmasını düzenleyen 113. maddesinde yukarıda da ifade edildiği üzere bakanlık teşkilatının kanunla kurulması zorunlu olmakla birlikte, Anayasa'da bakanlıkların nasıl bir idari teşkilatlanmayı gerektirdiği konusunda herhangi bir kural bulunmamaktadır. Bununla birlikte, Anayasa'da bakanlar ve bakanlıklar unvan olarak geçmekte, ancak bakanın emrindeki kamu görevlilerinin kimler olacağı sayılmamaktadır. Anayasa'da bir konuda emredici ya da yasaklayıcı bir kural konulmamışsa, bu konunun düzenlenmesi yasamanın genelliği ilkesi çerçevesinde kanun koyucunun takdirine bırakılmıştır. Dolayısıyla, kanun koyucunun siyasi ve idari gerekleri dikkate alarak, bakanlık teşkilatın niteliğini, yapısını ve bakanın emri altında yer alan kamu görevlilerini belirlemesi takdir yetkisi kapsamında kalmaktadır. Kanun koyucunun bu yetkisini, kamu yararı ilkesine uygun olarak kullanması gerektiği tabiidir. Bu nedenle kuralla bakan yardımcılığının ihdasının Anayasa'nın 113. maddesine aykırı bir yönü bulunmamaktadır.

İdarenin kanuniliği ilkesi, bakanlık birimleri ile bu birimlerin kadro ve görev unvanlarının ve görevlerinin kanunla düzenlenmesini de içerir. Kadrolar, bir kamu hizmetinin teşkilatlanmasının ön koşuludur. Kadro unvanı, personelin yerine getireceği görevlerini, yetkilerini, haklarını ve yükümlülüklerini, aylık ve ödenekleri ile diğer özlük haklarını ifade etmektedir. Kadro unvanı ile personelin özellikle aylık ve ödenekleri ve diğer özlük hakları arasında sıkı bir bağ bulunmaktadır. Kadro ile birlikte, idarede istihdam edilecek ve genel idare esaslarına göre yürütülmekte olan kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevleri ifa edecek personelin niteliklerinin kanun ile belirlenmesi aynı zamanda Anayasa'nın 128. maddesinin gereğidir. Buna göre bakan yardımcılığı kurumu da Anayasa'nın 128. maddesi kapsamında olduğundan, bunların kadrolarına ve bu kadroların ihdas ve iptaline ilişkin temel kuralların da Anayasa'nın 128. maddesi uyarınca kanunla düzenlenmesi gerekir.

Dava konusu kurallar, bakan yardımcılığı kurumunun ihdasını, görevlerini, görev sürelerini, kadrosunu, statüsünü ve mali haklarını düzenlemektedir. Bakan yardımcılarının, göreve başladıktan sonra kamu görevlisi statüsünde olduklarında tereddüt bulunmamaktadır. Anayasa'nın 128. maddesinde, genel idare esaslarına göre yürütülmekle yükümlü olunan hizmetlerin gerektirdiği asli ve sürekli görevlerin, kamu görevlileri eliyle görülmesi gereği belirtilmiş olup, bu kişilerin söz konusu görevler öncesinde kamu görevlisi statüsünde bulunmaları zorunlu kılınmamıştır. Bir başka deyişle, belirtilen görevlerin kamu görevlisi statüsünde bulunan kişilerce yerine getirilmesi gerekli ve yeterlidir. Bu göreve atanacak kişilerin taşınması gereken koşulların belirlenmesi ise kanun koyucunun takdir yetkisi kapsamındadır.

Öte yandan, bakana bağlı olarak bakana ve bakanlığa verilen görevlerin yerine getirilmesinde bakana yardımcı olmak üzere atanan ve bu görevlerin yerine getirilmesinden bakana karşı sorumlu olan ve bu yönüyle de bakanlık hiyerarşisi içinde bakanın emri altında bulunan bakan yardımcılarını Anayasa'nın 123. maddesi uyarınca idarenin bütünlüğü içinde yer alır ve idarenin kanuniliği ilkesine tabidir. Bu ilke uyarınca da bakan yardımcılığı ve bakan yardımcılarının görev ve yetkilerine ilişkin temel kurallar kanunla belirlenmelidir. Bu itibarla, bakanlıklar bünyesinde değişen şartları ve ihtiyaçları gözönünde bulundurarak bakan yardımcılığı kurumunu ihdas edip etmeme hususu kanun koyucunun takdir yetkisi kapsamında olmakla birlikte anılan kurumun yeni kurulması nedeniyle bunun doğal sonucu olarak dava konusu kurallarla bakan yardımcılığı kurumunun görevlerinin belirlenmesi, kadroların bakanlıkların merkez teşkilatına ait bölümüne birer adet eklenmiş olması, statü olarak istisnai

memuriyet şeklinin belirlenmesi ve mali halklarının öngörülmesi de Anayasa'nın 123. ve 128. maddelerinin bir gereği olup anılan maddelere de bir aykırılık oluşturmamaktadır.

Dava dilekçesinde bakan yardımcılarının bakana karşı siyasal ya da yönetsel hesap verebilirliğinin mümkün olmadığı ve bakan yardımcılarının sorumsuz oldukları bu yönüyle kuralın Anayasa'nın 112. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüşse de bakan yardımcılarının bakanlık hiyerarşisine dâhil olmaları ve kuralda, bakan yardımcılarının verilen görevlerin yerine getirilmesinden bakana karşı sorumlu olduklarının, bakan yardımcılarının Hükümetin görev süresiyle sınırlı olarak görev yapacak olmalarının, Hükümetin görevi sona erdiğinde, bakan yardımcılarının da görevinin son bulacağı ve bakan yardımcılarının gerektiğinde Hükümetin görev süresi dolmadan da görevden alınabileceğinin ifade edilmiş olması karşısında kuralın Anayasa'nın 112. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan '*Her bakan Başbakan'a karşı sorumlu olup ayrıca kendi yetkisi içindeki işlerden ve emri altındakilerin eylem ve işlemlerinden de sorumludur.*' hükmüyle çelişen bir yönü bulunmamaktadır.

Diğer taraftan dava dilekçesinde, bakan yardımcılığı ihdas edilerek bakan yardımcılara bakana ve bakanlığa verilen görevlerin yerine getirilmesinde bakana yardımcı olmak görevi verilmesinin 3046 ve 5018 sayılı kanunlara uygun olmadığı ileri sürülmüş ise de anılan kanunların Anayasa'ya uygunluk denetiminde ölçü norm teşkil etmeyeceği açıktır.

Ayrıca, dava dilekçesinde özel önem ve özellik taşıyan konularda bakanlık makamına, bakana yardımcı olmak üzere özel yeteneği olan kamu görevlileri ile kamu görevlisi olmayanlar arasından müşavir atanması öngörülmüş olduğu, bu yönüyle benzer görevleri icra edecek olan bakan yardımcılığı kurumunun ihdas edilemeyeceği belirtilmişse de, Devletin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü olduğu kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevlerde memur ve/veya diğer kamu görevlilerinden hangisinin çalıştırılacağına ilişkin tercihin de kanun koyucunun takdir alanı içinde olduğu açıktır.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu kurallar Anayasa'nın 2., 112., 113., 123. ve 128. maddelerine aykırı değildir. İptal istemlerinin reddi gerekir.

Kuralların, Anayasa'nın 6. ve 99. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

Mehmet ERTEN, Osman Alifeyyaz PAKSÜT ile Zehra Ayla PERKTAŞ bu görüşe katılmamışlardır.

V- YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİ

3.6.2011 günlü, 643 sayılı 3046 sayılı Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname'nin;

A- 6.4.2011 günlü, 6223 sayılı Kamu Hizmetlerinin Düzenli, Etkin ve Verimli Bir Şekilde Yürütülmesini Sağlamak Üzere Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teşkilat, Görev ve Yetkileri ile Kamu Görevlilerine İlişkin Konularda Yetki Kanunu'nun iptal edilmesi halinde dayanaksız hale geleceği yönünden ileri sürülen iptal istemi, 14.2.2013 günlü, E.2011/89 K.2013/12 sayılı kararla reddedildiğinden, Kanun Hükmünde Kararname'nin tümünün yürürlüğünün durdurulması isteminin REDDİNE,

B- 1- 4. maddesiyle değiştirilen, 27.9.1984 günlü, 3046 sayılı Kanun'un eki Cetvel,

2- 6. maddesiyle 3046 sayılı Kanun'a eklenen Geçici Madde 6'da yer alan '*4 üncü maddesi ile yeniden düzenlenen*' ve '*633 ilâ 642 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameler*' ibareleri,

3- 8. maddesinin birinci fıkrasının;

a- (a) bendinde yer alan '*Çevre, Orman ve Şehircilik Uzman Yardımcıları*' ve '*Çevre, Orman ve Şehircilik Uzmanlığına*' ibareleri,

b- (c) bendinin;

ba- (3) numaralı alt bendinde yer alan '*Kalkınma Bakanlığı Planlama Uzmanları*' ibaresi,

bb- (4) numaralı alt bendinde yer alan '*Sanayi ve Teknoloji Uzmanları, Çevre, Orman ve Şehircilik Uzmanları, Gençlik ve Spor Uzmanları, Gümrük ve Ticaret Uzmanları, İhracatı Geliştirme Uzmanları, Aile ve Sosyal Politikalar Uzmanları, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Uzmanları*' ibareleri,

c- (ç) bendinin;

ca- (4) numaralı alt bendinde yer alan '*Kalkınma Araştırmaları Merkezi Başkanı*,' ibaresi,

cb- (6) numaralı alt bendinde yer alan '*Sanayi ve Teknoloji Uzmanları, Çevre, Orman ve Şehircilik Uzmanları, Gençlik ve Spor Uzmanları, Aile ve Sosyal Politikalar Uzmanları, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Uzmanları, Gümrük ve Ticaret Uzmanları, İhracatı Geliştirme Uzmanları*' ibareleri,

d- (e) bendinde yer alan '*Kalkınma Bakanlığı Planlama Uzmanları*' ibaresi,

4- 11. maddesinde yer alan '*Bakan Yardımcıları*,' ibaresi,

5- 13. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi,

6- 14. maddesi,

hakkında, 14.2.2013 günlü, E.2011/89, K.2013/29 sayılı kararla karar verilmesine yer olmadığına karar verildiğinden, bu maddeye, ibarelere, cetvele, eklenen ve buna göre teselsül ettirilen sıralara ilişkin yürürlüğün durdurulması istemleri hakkında KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA,

C- 1- Kapsam ve Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrası yönünden, 1., 2., 3., 5., 7. maddeleri, 8. maddesinin birinci fıkrasının, (a) bendinde yer alan '*Çevre, Orman ve Şehircilik Uzman Yardımcıları*', '*Çevre, Orman ve Şehircilik Uzmanlığına*' ibareleri, (c) bendinin (3) numaralı alt bendinde yer alan '*Kalkınma Bakanlığı Planlama Uzmanları*' ibaresi ile (4) numaralı alt bendinde yer alan '*Sanayi ve Teknoloji Uzmanları, Çevre, Orman ve Şehircilik Uzmanları, Gençlik ve Spor Uzmanları, Gümrük ve Ticaret Uzmanları, İhracatı Geliştirme Uzmanları, Aile ve Sosyal Politikalar Uzmanları, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Uzmanları*' ibaresi, (ç) bendinin (4) numaralı alt bendinde yer alan '*Kalkınma Araştırmaları Merkezi Başkanı*' ibaresi ile (6) numaralı alt bendinde yer alan '*Sanayi ve Teknoloji Uzmanları, Çevre, Orman ve Şehircilik Uzmanları, Gençlik ve Spor Uzmanları, Aile ve Sosyal Politikalar Uzmanları, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Uzmanları, Gümrük ve Ticaret Uzmanları, İhracatı Geliştirme Uzmanları*' ibaresi, (e) bendinde yer alan '*Kalkınma Bakanlığı Planlama Uzmanları*' ibaresi dışında kalan bölümü, 13. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi dışında kalan bölümü, 15., 16. maddeleri ile eki (1) Sayılı Listeye yönelik iptal istemleri, 14.2.2013 günlü, E.2011/89, K.2013/29 sayılı kararla reddedildiğinden, bu maddelere, bölümlere, ibarelere ve listeye ilişkin yürürlüğün durdurulması istemlerinin REDDİNE,

2- Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrası yönünden,

a- 9. maddesiyle 657 sayılı Kanun'a eklenen Ek Madde 40'a,

b- 10. maddesiyle 657 sayılı Kanun'a eklenen Geçici Madde 38'e,

c- 12. maddesiyle değiştirilen 24.2.1983 günlü, 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunu'nun 8. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine,

ilişkin iptal hükümlerinin yürürlüğe girmesinin ertelenmeleri nedeniyle, bu maddelere ve bende ilişkin yürürlüğün durdurulması istemlerinin REDDİNE,

Ç- İçerikleri itibariyle Anayasa'ya aykırılığı ileri sürülen;

1- 1. maddesiyle değiştirilen 3046 sayılı Kanun'un 4. maddesinin '*Ayrıca Başbakana yardım etmek ve Başbakan tarafından verilecek görevleri yerine getirmek, Bakanlar Kurulunda koordinasyonu sağlamak, özel önem ve öncelik taşıyan konularda tecrübe ve bilgilerinden istifade edilmek amacıyla Başbakanın teklifi ve Cumhurbaşkanının onayı ile, Başbakan Yardımcısı unvanıyla görev yapmak ve sayısı beşi geçmemek üzere bakan görevlendirilebilir. Başbakan Yardımcısı unvanıyla görevlendirilen bakanların danışma ve büro hizmetlerini yürütecek personele ait kadrolar Başbakanlık kadro cetvelinde gösterilir.*' biçimindeki ikinci ve üçüncü cümlelerine,

2- 3. maddesiyle 3046 sayılı Kanun'a eklenen 21/A maddesine,

3- 5. maddesiyle 3046 sayılı Kanun'a eklenen Ek Madde 1'e,

4- 8. maddesinin birinci fıkrasının;

a- (b) bendi ile 657 sayılı Kanun'un 59. maddesinin birinci fıkrasına '*Türkiye Büyük Millet Meclisinin memurluklarına,*' ibaresinden sonra gelmek üzere eklenen '*Bakan Yardımcılıklarına,*' ibaresine,

b- (ç) bendi ile 657 sayılı Kanun'un eki (I) Sayılı Ek Gösterge Cetvelinin '*I-Genel İdare Hizmetleri Sınıfı*' bölümünün (a) bendine '*Diyanet İşleri Başkanı*' ibaresinden sonra gelmek üzere eklenen '*Bakan Yardımcısı*' ibaresine,

c- (e) bendi ile 657 sayılı Kanun'un eki (IV) Sayılı Makam Tazminatı Cetvelinin 1. sırasına '*Başbakanlık Müsteşarı*' ibaresinden sonra gelmek üzere eklenen '*Bakan Yardımcısı*' ibaresine,

yönelik iptal istemleri, 14.2.2013 günlü, E.2011/89, K.2013/29 sayılı kararla reddedildiğinden, bu maddelere ve ibarelere ilişkin yürürlüğün durdurulması istemlerinin REDDİNE,

14.2.2013 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

VI- İPTAL HÜKMÜNÜN YÜRÜRLÜĞE GİRECEĞİ GÜN SORUNU

Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasında, '*Kanun, kanun hükmünde kararname ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü ya da bunların hükümleri, iptal kararlarının Resmî Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar. Gereken hallerde Anayasa Mahkemesi iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabilir. Bu tarih, kararın Resmî Gazetede yayımlandığı günden başlayarak bir yılı geçemez*' denilmekte, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrasında da bu kural tekrarlanmaktadır.

643 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin, 9. maddesiyle 657 sayılı Kanun'a eklenen Ek Madde 40, 10. maddesiyle 657 sayılı Kanun'a eklenen Geçici Madde 38 ve 12. maddesiyle değiştirilen 24.2.1983 günlü 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu'nun 8. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin iptal edilmeleri nedeniyle doğacak hukuksal boşluk kamu yararını ihlal edecek nitelikte görüldüğünden, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince bu maddelere ilişkin iptal hükmünün, kararın Resmi Gazete'de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girmesi uygun görülmüştür.

VII- SONUÇ

3.6.2011 günlü, 643 sayılı 3046 sayılı Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname'nin;

A- 6.4.2011 günlü, 6223 sayılı Kamu Hizmetlerinin Düzenli, Etkin ve Verimli Bir Şekilde Yürütülmesini Sağlamak Üzere Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teşkilat, Görev ve Yetkileri ile Kamu Görevlilerine İlişkin Konularda Yetki Kanunu'na yönelik iptal istemi, 27.10.2011 günlü, E.2011/60, K.2011/147 sayılı kararla reddedildiğinden, Kanun Hükmünde Kararname'nin tümüne yönelik iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

B- 1- 4. maddesiyle değiştirilen, 27.9.1984 günlü, 3046 sayılı Kanun'un eki Cetvel, 29.6.2011 günlü, 644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 37. maddesinin (10) numaralı fıkrası ve 26.9.2011 günlü, 655 sayılı Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 44. maddesinin (3) numaralı fıkrası ile değiştirildiğinden,

2- 6. maddesiyle 3046 sayılı Kanun'a eklenen Geçici Madde 6'da yer alan '*4 üncü maddesi ile yeniden düzenlenen*' ve '*633 ilâ 642 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameler*' ibareleri, 29.6.2011 günlü, 644 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 37. maddesinin (11) numaralı fıkrası ile değiştirildiğinden,

3- 8. maddesinin birinci fıkrasının;

a- (a) bendinde yer alan '*Çevre, Orman ve Şehircilik Uzman Yardımcıları*' ve '*Çevre, Orman ve Şehircilik Uzmanlığına*' ibareleri, 644 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 37. maddesinin (19) numaralı fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendi ile değiştirildiğinden,

b- (c) bendinin;

ba- (3) numaralı alt bendinde yer alan '*Kalkınma Bakanlığı Planlama Uzmanları*' ibaresi,

bb- (4) numaralı alt bendinde yer alan '*Sanayi ve Teknoloji Uzmanları, Gençlik ve Spor Uzmanları, Gümrük ve Ticaret Uzmanları, İhracatı Geliştirme Uzmanları, Aile ve Sosyal Politikalar Uzmanları, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Uzmanları*' ibareleri,

11.10.2011 günlü, 666 sayılı Kamu Görevlilerinin Mali Haklarının Düzenlenmesi Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname'nin 5. maddesinin (ç) fıkrasının (4) numaralı bendi ile yürürlükten kaldırıldığından,

c- (c) bendinin (4) numaralı alt bendinde yer alan '*Çevre, Orman ve Şehircilik Uzmanları*' ibaresi, 644 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 37. maddesinin (19) numaralı fıkrasının (a) bendinin (2) numaralı alt bendi ile değiştirildiğinden,

ç- (ç) bendinin;

ça- (4) numaralı alt bendinde yer alan '*Kalkınma Araştırmaları Merkezi Başkanı*,' ibaresi, 8.8.2011 günlü, 649 sayılı Avrupa Birliği Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname'nin 42. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendiyle ile yürürlükten kaldırıldığından,

çb- (6) numaralı alt bendinde yer alan '*Çevre, Orman ve Şehircilik Uzmanları*' ibaresi, 644 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 37. maddesinin (19) numaralı fıkrasının (a) bendinin (3) numaralı alt bendi ile değiştirildiğinden,

çc- (6) numaralı alt bendinde yer alan '*Sanayi ve Teknoloji Uzmanları, Gençlik ve Spor Uzmanları, Aile ve Sosyal Politikalar Uzmanları, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Uzmanları, Gümrük ve Ticaret Uzmanları, İhracatı Geliştirme Uzmanları*' ibaresi, 666 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 5. maddesinin (ç) fıkrasının (4) numaralı alt bendi ile yürürlükten kaldırıldığından,

d- (e) bendinde yer alan '*Kalkınma Bakanlığı Planlama Uzmanları*' ibaresi, 666 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 5. maddesinin (ç) fıkrasının (7) numaralı alt bendi ile değiştirildiğinden,

4- 11. maddesinde yer alan '*Bakan Yardımcıları*,' ibaresi, 644 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 37. maddesinin (9) numaralı fıkrasıyla değiştirildiğinden,

5- 13. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi, 644 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 37. maddesinin (19) numaralı fıkrasının (b) bendi ile değiştirildiğinden,

6- 14. maddesi, 666 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 1. maddesiyle 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye eklenen Ek Madde 12'nin (1) numaralı fıkrasının (m) bendi ile yürürlükten kaldırıldığından,

konusu kalmayan bu maddeye, ibarelere, cetvele, eklenen ve buna göre teselsül ettirilen sıralara ilişkin iptal istemleri hakkında KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA, OYBİRLİĞİYLE,

C- 1- 1., 2., 7. maddeleri, 8. maddesinin birinci fıkrasının, (a) bendinde yer alan '*Çevre, Orman ve Şehircilik Uzman Yardımcıları*', '*Çevre, Orman ve Şehircilik Uzmanlığına*' ibareleri, (b) bendi ile 657 sayılı Kanun'un 59. maddesinin birinci fıkrasına '*Türkiye Büyük Millet Meclisinin memurluklarına*,' ibaresinden sonra gelmek üzere eklenen '*Bakan Yardımcılıklarına*,' ibaresi, (c) bendinin (3) numaralı alt bendinde yer alan '*Kalkınma Bakanlığı Planlama Uzmanları*' ibaresi ile (4) numaralı alt bendinde yer alan '*Sanayi ve Teknoloji Uzmanları, Çevre, Orman ve Şehircilik Uzmanları, Gençlik ve Spor Uzmanları, Gümrük ve Ticaret Uzmanları, İhracatı Geliştirme Uzmanları, Aile ve Sosyal Politikalar Uzmanları, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Uzmanları*' ibaresi, (ç) bendi ile 657 sayılı Kanun'un eki (I) Sayılı Ek Gösterge Cetvelinin '*I-Genel İdare Hizmetleri Sınıfı*' bölümünün (a) bendine '*Diyanet İşleri Başkanı*' ibaresinden sonra gelmek üzere eklenen '*Bakan Yardımcısı*' ibaresi ile aynı bendin (4) numaralı alt bendinde yer alan '*Kalkınma Araştırmaları Merkezi Başkanı*' ibaresi ile (6) numaralı alt bendinde yer alan '*Sanayi ve Teknoloji Uzmanları, Çevre, Orman ve Şehircilik Uzmanları, Gençlik ve Spor Uzmanları, Aile ve Sosyal Politikalar Uzmanları, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Uzmanları, Gümrük ve Ticaret Uzmanları, İhracatı Geliştirme Uzmanları*' ibaresi, (e) bendi ile 657 sayılı Kanun'un eki (IV) Sayılı Makam Tazminatı Cetvelinin 1. sırasına '*Başbakanlık*

Müsteşarı' ibaresinden sonra gelmek üzere eklenen '*Bakan Yardımcısı*' ibaresi ile aynı bentte yer alan '*Kalkınma Bakanlığı Planlama Uzmanları*' ibaresi dışında kalan bölümü, 13. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi dışında kalan bölümü, 15., 16. maddeleri ile eki (1) Sayılı Listenin, 6223 sayılı Kanun kapsamında olduğundan ve Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrası uyarınca Anayasa'ya aykırı olmadıklarına ve bu maddelere, bölümlere, ibarelere ve listeye ilişkin iptal istemlerinin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

2- a- 3. maddesiyle 3046 sayılı Kanun'a eklenen 21/A maddesi,

b- 5. maddesiyle 3046 sayılı Kanun'a eklenen Ek Madde 1,

c- 8. maddesinin birinci fıkrasının;

ca- (b) bendi ile 657 sayılı Kanun'un 59. maddesinin birinci fıkrasına '*Türkiye Büyük Millet Meclisinin memurluklarına,*' ibaresinden sonra gelmek üzere eklenen '*Bakan Yardımcılıklarına,*' ibaresi,

cb- (ç) bendi ile 657 sayılı Kanun'un eki (I) Sayılı Ek Gösterge Cetvelinin '*T-Genel İdare Hizmetleri Sınıfı*' bölümünün (a) bendine '*Diyanet İşleri Başkanı*' ibaresinden sonra gelmek üzere eklenen '*Bakan Yardımcısı*' ibaresi,

cc- (e) bendi ile 657 sayılı Kanun'un eki (IV) sayılı Makam Tazminatı Cetvelinin 1. sırasına '*Başbakanlık Müsteşarı*' ibaresinden sonra gelmek üzere eklenen '*Bakan Yardımcısı*' ibaresi,

6223 sayılı Kanun kapsamında olduğundan ve Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrası uyarınca Anayasa'ya aykırı olmadıklarına ve bu maddelere ve ibarelere ilişkin iptal istemlerinin REDDİNE, Mehmet ERTEN, Osman Alifeyyaz PAKSÜT ile Zehra Ayla PERKTAŞ'ın karşıoiyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

3- a- 9. maddesiyle 657 sayılı Kanun'a eklenen Ek Madde 40'ın,

b- 10. maddesiyle 657 sayılı Kanun'a eklenen Geçici Madde 38'in,

c- 12. maddesiyle değiştirilen 24.2.1983 günlü, 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunu'nun 8. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin,

Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrası uyarınca Anayasa'ya aykırı olduklarına ve İPTALLERİNE, Haşim KILIÇ, Alparslan ALTAN, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI ile Muammer TOPAL'ın karşıoiyları ve OYÇOKLUĞUYLA; iptal hükümlerinin, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 30.3.2011 günlü, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince, KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK DOKUZ AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE, OYBİRLİĞİYLE,

Ç- İçerikleri itibariyle Anayasa'ya aykırılığı ileri sürülen;

1- 1. maddesiyle değiştirilen 3046 sayılı Kanun'un 4. maddesinin '*Ayrıca Başbakana yardım etmek ve Başbakan tarafından verilecek görevleri yerine getirmek, Bakanlar Kurulunda koordinasyonu sağlamak, özel önem ve öncelik taşıyan konularda tecrübe ve bilgilerinden istifade edilmek amacıyla Başbakanın teklifi ve Cumhurbaşkanının onayı ile, Başbakan Yardımcısı unvanıyla görev yapmak ve sayısı beşi geçmemek üzere bakan görevlendirilebilir.*

Başbakan Yardımcısı unvanıyla görevlendirilen bakanların danışma ve büro hizmetlerini yürütecek personele ait kadrolar Başbakanlık kadro cetvelinde gösterilir.' biçimindeki ikinci ve üçüncü cümlelerinin Anayasa'ya aykırı olmadıklarına ve iptal istemlerinin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

2- a- 3. maddesiyle 3046 sayılı Kanun'a eklenen 21/A maddesinin,

b- 5. maddesiyle 3046 sayılı Kanun'a eklenen Ek Madde 1'in,

c- 8. maddesinin birinci fıkrasının;

ca- (b) bendi ile 657 sayılı Kanun'un 59. maddesinin birinci fıkrasına *'Türkiye Büyük Millet Meclisinin memurluklarına,'* ibaresinden sonra gelmek üzere eklenen *'Bakan Yardımcılıklarına,'* ibaresinin,

cb- (ç) bendi ile 657 sayılı Kanun'un eki (I) Sayılı Ek Gösterge Cetvelinin *'I-Genel İdare Hizmetleri Sınıfı'* bölümünün (a) bendine *'Diyanet İşleri Başkanı'* ibaresinden sonra gelmek üzere eklenen *'Bakan Yardımcısı'* ibaresinin,

cc- (e) bendi ile 657 sayılı Kanun'un eki (IV) Sayılı Makam Tazminatı Cetvelinin 1. sırasına *'Başbakanlık Müsteşarı'* ibaresinden sonra gelmek üzere eklenen *'Bakan Yardımcısı'* ibaresinin,

Anayasa'ya aykırı olmadıklarına ve bu maddelere ve ibarelere ilişkin iptal istemlerinin REDDİNE, Mehmet ERTEN, Osman Alifeyyaz PAKSÜT ile Zehra Ayla PERKTAŞ'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

14.2.2013 gününde karar verildi.

Başkan
Haşim KILIÇ

Başkanvekili
Serruh KALELİ

Başkanvekili
Alparslan ALTAN

Üye
Mehmet ERTEN

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye
Zehra Ayla PERKTAŞ

Üye
Burhan ÜSTÜN

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Nuri NECİPOĞLU

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye

Üye

Üye

KARŞIOY YAZISI

3.6.2011 günlü, 643 sayılı 3046 Sayılı Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname'nin 9. maddesiyle 657 sayılı Kanun'a eklenen Ek Madde 40, 10. maddesiyle 657 sayılı Kanun'a eklenen Geçici Madde 38, 12. maddesiyle değiştirilen 24.2.1983 günlü, 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunu'nun 8. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi çoğunluk kararıyla Anayasa'nın 91. maddesine aykırı bulunarak iptal edilmiştir.

643 sayılı KHK'nin 9. maddesi ile 657 sayılı Kanun'a ek madde eklenmek suretiyle mesleğe özel yarışma sınavına tabi tutulmak suretiyle alınan ve anılan Kanun'un 36. maddesinin '*Ortak Hükümler*' bölümünün (A) fıkrasının (11) numaralı bendinde sayılan kadrolara atanmak amacıyla kurumlarca yapılacak olan özel yarışma sınavlarına başvurularda üst yaş sınırının, özel mevzuatında yer alan yaş şartına ilişkin hükümlere bağlı kalınmaksızın sınavın yapıldığı tarihte otuz beş yaşını doldurmamış olmak şeklinde uygulanacağı belirtilmiştir.

KHK'nin 10. maddesi ile yaş sınırının otuz beşe çıkarılmasına ilişkin düzenlemenin KHK'nin yayımı tarihinden önce duyurusu yapıp başvuru süresi bitmiş olan giriş sınavları hakkında uygulanmayacağı ayrıca bu sınavlarda yaş şartına ilişkin olarak duyurunun yapıldığı tarihte yürürlükte bulunan mevzuat hükümlerinin uygulanacağı kurala bağlanmıştır.

KHK'nin 12. maddesi ile de 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu'nun '*Adayların nitelikleri*' başlıklı 8. maddesinde değişiklik yapılarak adaylık için yaş sınırı 35 yaşa çıkartılmıştır.

6223 sayılı Yetki Kanunu'nun 1. maddesinin birinci fıkrasının (a-3) bendinde, Kanun'un amaçlarından birinin kamu hizmetlerinin Bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenerek, mevcut Bakanlıklar ile birleştirilen veya yeni kurulan Bakanlıkların görev, yetki, teşkilat ve kadrolarının düzenlenmesine, taşrada ve yurt dışında teşkilatlanma esaslarına ilişkin konularda düzenlemelerde bulunmak üzere Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi vermek olduğu belirtilmiş ve aynı Kanun'un ikinci fıkrasında da ilgili kanun ve kanun hükmünde kararnamelerde değişiklik yapılabileceği belirtilmiştir.

KHK'nin iptali istenen kurallarıyla sayılan kadrolara atanmak amacıyla kurumlarca yapılacak olan özel yarışma sınavlarına başvurularda üst yaş sınırının öngörülmesi ve bu düzenlemenin KHK'nin yayımı tarihinden önce duyurusu yapıp başvuru süresi bitmiş olan giriş sınavları hakkında uygulanmayacağı ayrıca bu sınavlarda yaş şartına ilişkin olarak duyurunun yapıldığı tarihte yürürlükte bulunan mevzuat hükümlerinin uygulanacağını belirtilmesi teşkilat ve kadroların belirlenmesine ilişkin bir husus olduğundan Yetki Kanunu'na aykırılık bulunmamaktadır.

Kamu görevlilerinin kadrolarının ve bu kadrolara atanacak kişilerde bulunması gereken niteliklerin de kanunla düzenlenmesi gerekmektedir. Ancak, kamu görevlisi olarak atanacak kişilerle ilgili tüm ayrıntıların sadece yasayla düzenlenmesi gerektiği ve bu konuda idarî düzenlemeler yapılmasının Anayasa'nın 128. maddesinin ikinci fıkrasına aykırı düşeceği iddiası yerinde değildir. Anayasa'nın bir maddesinin yasayla düzenleneceğini öngördüğü bir konunun, Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasının açıkça yasakladığı hükümler ile doğrudan ilgili

olmadıkça, ya da KHK ile düzenlenemeyeceği Anayasa'da özel olarak belirtilmedikçe KHK ile düzenlenmesi Anayasa'ya aykırı değildir.

Anayasa'nın 70. maddesine göre, *'her Türk kamu hizmetine girme hakkına sahiptir. Hizmete alınmada görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemez'*. Maddede Türkiye Cumhuriyeti Devletine vatandaşlık bağı ile bağlı olan herkesin görevin gerektirdiği nitelikler dışında, dil, din, mezhep, renk, siyasi düşünce, cinsiyet ve benzeri ayırım gözetilmeksizin kamu hizmetlerine girme hakkına sahip bulundukları belirtilmiştir. Böylece *'kamu hizmetlerine girme hakkı'* siyasi hak ve ödevler kapsamında, vatandaşlık bağına bağlı olarak kullanılabilecek bir hak olarak düzenlenmiştir. Düzenlemenin temel hakka ilişkin niteliği bundan ibarettir. Yoksa, bunun dışında kamu görevlerine giriş, atanma, görev değişikliğine ilişkin tüm düzenleme ve uygulamaların temel hakkın düzenlenmesi ve 91. madde anlamında yasak alan kapsamında görülmesi yerinde değildir.

Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasında, Anayasa'nın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ile dördüncü bölümünde yer alan siyasî haklar ve ödevlerin kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenemeyeceği belirtilmiştir. Anayasanın belirtilen bölümlerinde birçok temel hak ve özgürlük düzenlenmiş bulunmaktadır. Söz konusu temel hak ve özgürlüklerin kapsama alanları ve ilgili oldukları hususlar geniş bir biçimde yorumlandığında KHK'lerle yapılacak tüm düzenlemelerin bu hak ve özgürlüklerle bağlantılarının bulunduğu ileri sürülebilecektir. Böyle bir yorumdan hareket edilmesi halinde yasak alan kapsamı oldukça genişleyecek ve KHK ile düzenlenebilecek alan kalmayacaktır. Nitekim Anayasa Mahkemesinin, 6.1.1987 günlü, E:1986/15 ve K:1987/1 sayılı kararında, dolaylı biçimde kişi hak ve özgürlüklerini ilgilendirmeyecek bir düzenleme düşünmenin oldukça güç olduğu, bu nedenle de dolaylı bir ilginin varlığına dayanılarak sonuca gitmenin isabetli sayılamayacağı belirtilmiştir. Buna göre, yasak alanın kapsamının, temel hak ve özgürlüklerle doğrudan ilgili düzenlemeleri kapsayacak, dolaylı olarak ilgili düzenlemeleri ise kapsam dışında bırakacak şekilde belirlenmesi gerekir.

Anayasa Mahkemesi, 16.5.1989 günlü, E:1989/4 ve K:1989/24 sayılı kararında, 3.11.1988 günlü, 347 sayılı *'233 Sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname'* nin Genel Müdür olarak atanabilmek için, *'yükseköğrenim görmüş olmak, dört yılı kamuda, altı yılı özel sektörde geçmek şartıyla en az on yıl hizmeti bulunmak, kamu hizmeti bulunmayanlarda ise özel sektörde asgari onbeş yıl çalışmış olmak, Genel müdürlük görevini yerine getirebilecek yetenek, bilgi ve tecrübeye sahip olmak'* şartlarını getiren 1. maddesine yönelik iptal istemini reddetmiştir.

Anayasa'nın 91. maddesi kapsamına giren alanlarda düzenleme yapılmış olmasından söz edilebilmesi için 91. maddede belirtilen hak ve alanlarla ilgili doğrudan bir düzenleme yapılmış olması gerekir.

İptaline karar verilen kurallarda Yetki Kanunu kapsamında sayılan kadrolara atanmak amacıyla kurumlarca yapılacak olan özel yarışma sınavlarına başvurularda üst yaş sınırının öngörülmesi ve bu düzenlemenin KHK'nin yayımı tarihinden önce duyurusu yapıp başvuru süresi bitmiş olan giriş sınavları hakkında uygulanmayacağı ayrıca bu sınavlarda yaş şartına ilişkin olarak duyurunun yapıldığı tarihte yürürlükte bulunan mevzuat hükümlerinin uygulanacağını belirtilmesi kadrolara girişin koşullarını düzenleyen kurallar olup doğrudan memuriyete girişe ilişkin kurallar değildirler. Bu nedenle anılan kuralların Anayasa'nın 91. maddesinde belirtilen yasak alana ilişkin düzenlemeler içerdiğinden söz etmek mümkün değildir.

Belirtilen nedenlerle, itiraz konusu kurallara yönelik iptal isteminin reddine karar verilmesi gerektiği düşüncesiyle kuralın iptaline yönelik çoğunluk görüşüne katılmadık.

Başkan
Haşim KILIÇ

Başkanvekili
Alparslan ALTAN

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Nuri NECİPOĞLU

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Muammer TOPAL

KARŞIOY GEREKÇESİ

6223 sayılı Yetki Yasası'na dayanılarak kararlaştırılan 643 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin (KHK) ;

1- 3. Maddesiyle 3046 Sayılı Kanuna Eklenen 21/A Maddesinde:

'Bakana (Millî Savunma Bakanı dahil) bağlı olarak Bakana ve Bakanlığa verilen görevlerin yerine getirilmesinde Bakana yardımcı olmak üzere Bakan Yardımcısı atanabilir. Bakan Yardımcıları bu görevlerin yerine getirilmesinden Bakana karşı sorumludur.

Bakan Yardımcıları Hükümetin görev süresiyle sınırlı olarak görev yapar; Hükümetin görevi sona erdiğinde, Bakan Yardımcılarının görevi de sona erer. Bakan Yardımcıları gerektiğinde Hükümetin görev süresi dolmadan da görevden alınabilir.

Bakan Yardımcılarına en yüksek Devlet memuruna mali haklar kapsamında yapılan ödemelerin yüzde yüzellisi oranında aynı usul ve esaslar çerçevesinde aylık ücret ödenir.'

2- 5. Maddesiyle 3046 Sayılı Kanuna Eklenen Ek-1. Maddesinde:

'Ekli (1) sayılı listede yer alan Bakan Yardımcısı kadroları ihdas edilerek 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin, Millî Savunma Bakanlığı hariç olmak üzere bu Kanuna ekli cetvelde yer alan bakanlıkların merkez teşkilatına ait bölümüne birer adet eklenmiştir. Millî Savunma Bakanlığı için ihdas edilen bir adet Bakan Yardımcısı kadrosu ise anılan Bakanlık merkez teşkilatı kadrolarının ilgili bölümüne ilave edilmiştir.'

3- 8. Maddesiyle 657 Sayılı Kanunun 59. Maddesinde b) Bendinde ve Eki (I) Sayılı Ek Gösterge Cetvelinin 'I- Genel İdare Hizmetleri Sınıfı' bölümünün ç) Bendinin 1- Numaralı Alt Bendinde:

'b) 59 uncu maddesinin birinci fıkrasına 'Türkiye Büyük Millet Meclisinin memurluklarına,' ibaresinden sonra gelmek üzere 'Bakan Yardımcılıklarına,' ibaresi eklenmiş,"

ç) '

'1-(a) bendine 'Diyanet İşleri Başkanı' ibaresinden sonra gelmek üzere ', Bakan Yardımcısı' ibaresi eklenmiştir.'

,

denilmektedir.

Anayasa'nın 91. maddesinde, olağan dönemde çıkarılacak kanun hükmünde kararnameler ile Anayasanın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ile dördüncü bölümde yer alan siyasi haklar ve ödevlerin düzenlenemeyeceği öngörülmüştür.

Anayasa'nın 'Hizmete girme' başlıklı 70. maddesinde 'Her Türk, kamu hizmetlerine girme hakkına sahiptir. Hizmete alınmada, görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemez.' denilmekte ve söz konusu kural, Anayasa'nın dördüncü bölümündeki siyasi haklar ve ödevler ile ilgi düzenlemeler içinde yer almaktadır.

643 sayılı KHK'nin 3. maddesiyle 3046 sayılı Kanuna eklenen 21/A maddesinde, Bakana bağlı olarak Bakana ve Bakanlığa verilen görevlerin yerine getirilmesinde Bakana yardımcı olmak üzere Bakan Yardımcısı atanabileceği öngörülmektedir. Bakan yardımcılığı görevinin bir kamu hizmeti olduğu ve bu göreve atanacakların niteliklerinin belirtilmemesi nedeniyle daha önce kamu hizmetinde bulunmayanların da ilk defa olmak üzere bu göreve atanabilecekleri anlaşılmaktadır.

İptali istenilen kuralın, kamu hizmetine girme hakkına ilişkin bir düzenleme olduğu ve bu hakkın da Anayasa'nın dördüncü bölümündeki siyasi haklar ve ödevler ile ilgi yasaklanan alan içinde yer aldığı konusunda duraksama bulunmamaktadır.

Buna göre, 643 sayılı KHK'nin 3. maddesi ile bu maddenin tamamlayıcısı niteliğindeki 5. maddesi ve 8. maddesinin b) ve ç) 1- bentleri, Anayasa'nın 91. maddesi ile olağan dönemde çıkarılacak kanun hükmünde kararnameler için yasaklanan alanı düzenlemekte ve bu haliyle Anayasa'ya aykırılık oluşturmaktadır-

Ayrıca, 643 sayılı KHK'nin dayanağı olan 6.4.2011 günlü, 6223 sayılı 'Yetki Yasası', kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenerek, bu hizmetlerin düzenli, süratli, etkin, verimli ve ekonomik bir şekilde yürütülmesinin; atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme konularında düzenlemeler yapılmak suretiyle de kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memur, işçi, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin çalışmalarında etkinliklerinin artırılmasının sağlanması için, Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname (KHK) çıkarma yetkisi vermektedir.

643 sayılı KHK'nin 3. maddesinde, Bakan Yardımcılarına en yüksek Devlet memuruna mali haklar kapsamında yapılan ödemelerin yüzde yüz ellisi oranında aynı usul ve esaslar çerçevesinde aylık ücret ödeneceği düzenlenmektedir.

6223 sayılı 'Yetki Yasası' ile kamu hizmetlerinin düzenli, süratli, etkin, verimli ve ekonomik bir şekilde yürütülmesi için sadece atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme konularında düzenlemeler yapılmak suretiyle ve yine sadece istihdam edilen memur, işçi, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin çalışmalarında etkinliklerinin artırılmasını sağlamak için Bakanlar Kuruluna KHK çıkarma yetkisi verildiği, ilk defa istihdam edilen ve kamu hizmetine atanan Bakan Yardımcılarına aylık ücret ödeneceği konusunda Bakanlar Kuruluna verilmiş bir KHK çıkartma yetkisi bulunmadığı gibi, istihdam edilenlerle ilgili olarak dahi ücret belirlemesi yapma konusunda verilmiş bir yetkinin bulunmadığı, dolayısıyla 643 sayılı KHK'nin 3. maddesinin 6223 sayılı 'Yetki Yasası'nın kapsamı dışındaki alanı düzenlediği, böylece kaynağını Anayasa'dan almayan bir Devlet yetkisinin kullanılarak düzenlemenin gerçekleştirildiği de anlaşılmaktadır.

Açıklanan nedenlerle kuralın iptali gerektiğinden, redde ilişkin çoğunluk görüşüne katılmadım.

Üye

Mehmet ERTEN

DEĞİŞİK GEREKÇE

6.4.2011 günlü, 6223 sayılı Yetki Kanunu'nun 1. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi 'Kamu Kurum ve kuruluşlarında **istihdam edilen** memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin çalışmalarında etkinliği arttırmak üzere, bunların atanma, nakil, görevlendirme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına' ilişkin konularda düzenlemelerde bulunmak üzere, Bakanlar Kuruluna Kanun Hükmünde Kararname çıkarma yetkisi vermektedir. 643 sayılı KHK'nin 9., 10. ve 12. maddeleri memuriyet statüsüne atanmaya ilişkin bir düzenleme niteliğindedir.

Oysa yukarıda ifade edildiği üzere 6223 sayılı Yetki Kanunu'nun belirtilen hükmü salt 'istihdam edilen' kamu görevlileri bakımından bir düzenleme yapılabilmesi konusunda yetki vermektedir. Diğer bir deyişle söz konusu kurallar Yetki Kanunu kapsamı dışında kalmakta ve bu mahiyeti itibarıyla de Anayasa'nın 91. maddesine aykırı düşmektedir.

Açıklanan nedenle, anılan kuralın iptaline bu gerekçeyle katılmıyoruz.

Üye

Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye

Burhan ÜSTÜN

KARŞIOY YAZISI

643 sayılı, 3046 sayılı Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname'nin,

1- 3. maddesiyle 3046 sayılı Kanun'a eklenen 21/A maddesi, 5. maddesiyle 3046 sayılı Kanun'a eklenen EK Madde 1, 8. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi ile eklenen 'bakan yardımcılıkları' ibaresi, (ç) bendi ile 657 sayılı Kanun'un (I) sayılı Ek gösterge cetveline eklenen 'bakan yardımcısı' ibaresi, (e) bendi ile 657 sayılı Kanun'un (IV) sayılı cetveline eklenen 'bakan yardımcısı' ibaresi yeni bir siyasi ve hukuki statü olan bakan yardımcılıklarına ilişkin olup, 6223 sayılı Yetki Kanunu kapsamında değildirler. Yetki kanunu kapsamında olmayan bir konuda KHK ile düzenleme yapılması Anayasa'nın 91. maddesine aykırı olduğundan kuralların iptali gerekir.

2- Bakan yardımcılıklarına ilişkin kuralların Anayasa'nın Bakanlar Kurulunu düzenleyen 109. maddesine uygun olmadığı, bakan yardımcılarının milletvekili seçilme yeterliğine sahip olup olmayacaklarına ve statülerinin bakanlar gibi olmasının öngörülüp öngörülmediği açıklanmaksızın, müsteşar üstünde bir statü belirlenmiş olduğu; her ne kadar bir çeşit 'istisnai memuriyet' statüsünde oldukları kabul edilmiş ise de Anayasanın kamu görevlilerinin statüsünü düzenleyen 128. maddesindeki ilkelere uygun olarak nitelikleri, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri ve diğer özlük işlerinin kanunla düzenlenmesi gereği gözetilerek açık bir düzenleme de yapılmadığı anlaşılmaktadır. Anayasa'da öngörülmeyen yeni ve belirsiz bir ara statünün oluşturulmasına ilişkin kurallar Anayasa'nın 2. ve 128. maddelerine aykırıdır.

Üye

Osman
Alifeyyaz
PAKSÜT

KARŞIOY GEREKÇESİ

Anayasa'nın 7. maddesinde, 'Yasama Yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisindir. Bu yetki devredilemez.' hükmü yer almıştır. Anayasa'nın 87. maddesinde ise, 'Bakanlar Kuruluna belli konularda kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi vermek' Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkileri arasında sayılmıştır.

Anayasa'nın 91. maddesinde 'Türkiye Büyük Millet Meclisi, Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verebilir. Ancak sıkıyönetim ve olağanüstü haller saklı kalmak üzere, Anayasa'nın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ile dördüncü bölümünde yer alan siyasi haklar ve ödevler kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenemez.' denilmektedir.

Yukarıya aynen alınan madde hükümlerinden yasama yetkisinin genel ve asli bir yetki olup devredilemeyeceği, kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisinin ise kendine özgü istisnai bir yetki olduğu ve Anayasa'nın 91. maddesinde belirtilen sınırlar içinde kullanılabileceği anlaşılmaktadır.

Anayasa'nın 'siyasi haklar ve ödevler' başlıklı Dördüncü bölümünde yer alan 70. madde de ise 'Her Türk, kamu hizmetlerine girme hakkına sahiptir. Hizmete alınmada görevin gerektirdiği niteliklerden başka bir ayırım gözetilemez.' hükmü yer almıştır. Madde hükmü ile kamu hizmetlerine girme hakkı düzenlenirken, hizmete alınmada görevin gerektirdiği niteliklerden başka bir ayırım gözetilemeyeceği de belirtilmek suretiyle bu hakkın güvence altına alındığı açıktır.

Esas Sayısı:2011/89
Karar Sayısı:2013/29

Bu durumda 3.6.2011 günlü, 643 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 3. maddesiyle 3046 sayılı Kanun'a eklenen 21/A maddesinde, 5. maddesiyle 3046 sayılı Kanun'a eklenen ek 1. maddesinde ve 8. maddesinin birinci fıkrasında yer alan 'Bakan Yardımcıları' ile ilgili düzenleme, Anayasa'nın Dördüncü bölümünde 70. maddede hüküm altına alınan 'kamu hizmetine girme hakkına' ilişkin olup, Anayasa'nın 91. maddesine göre kanun hükmünde kararname ile düzenlenmesi mümkün olmayan, yasak alan içindedir.

Açıklanan nedenlerle 3.6.2011 günlü, 643 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin yukarıda belirtilen maddeleri, Anayasa'nın 7., 87. ve 91. maddelerine aykırı olduğu ve iptali gerektiği düşüncesi ile çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

Üye

Zehra Ayla
PERKTAŞ